

Europese
Commissie

[WINTER 2012 ▶ NR. 44]

panorama

inforegio

▶ Slimme specialisatie

De stuwende factor achter
de toekomstige economische
groei in de Europese regio's

▶ Vooruitgang in Polen:
een voortdurend EU-succesverhaal

▶ Resultaten belangrijkste
evaluatiepunten van
het Cohesiefonds

▶ Het regionaal beleid inspireert
landen wereldwijd

Regionaal
Beleid en Stads-
ontwikkeling

▶ **HOOFDARTIKEL** **3**
Commissaris Johannes Hahn

▶ **INTERVIEW**
VOORUITGANG IN POLEN **4-7**
Elżbieta Bieńkowska – Minister van Regionale Ontwikkeling, Polen

▶ **SPECIAAL ONDERWERP** **8-13**
SLIMME SPECIALISATIE – DE STUWENDE FACTOR ACHTER TOEKOMSTIGE ECONOMISCHE GROEI IN EUROPA

▶ **EUROBAROMETER-ENQUÊTE – LEVENSKWALITEIT IN REGIO'S HOOG ONDANKS ECONOMISCHE SOMBERTE** **14-17**

▶ **INNOVATIE IN REGIONALE EN STEDELIJKE ONTWIKKELING – DE REGIOSTARS-PRIJZEN 2014** **18**

▶ **EUROPA IN MIJN REGIO FOTOWEDSTRIJD** **19-21**

▶ **IN UW EIGEN WOORDEN** **22-29**
Nationale en regionale opvattingen over het cohesiebeleid

▶ **EUROPEES REGIONAAL BELEID – EEN BRON VAN INSPIRATIE VOOR LANDEN BUITEN DE EU** **30-31**

▶ **VOORBEELDEN VAN PROJECTEN** **32-35**
Voorbeelden van projecten uit Italië en het Verenigd Koninkrijk, en projecten in het kader van Europese territoriale samenwerking uit het programma Centraal-Europa en het Programma voor transnationale samenwerking Zuidoost-Europa

▶ **EVALUATIE VAN HET COHESIEFONDS** **36-37**

▶ **WEGBEREIDERS VAN SAMENWERKING – MET MEER DAN 280 EVENEMENTEN WORDT DE DAG VAN DE EUROPESE SAMENWERKING GEVIERT** **38-39**

▶ **AGENDA** **40**

Foto's (pagina's):
Omslag: © Shutterstock
Pagina's 3, 9, 10, 11, 12, 15, 17, 19, 20, 21, 31, 38, 39:
© Europese Commissie
Pagina's 5-7: © Ministerie van Regionale Ontwikkeling, Polen
Pagina 6: © GAZ-SYSTEM S.A.
Pagina's 10, 13, 14, 16, 35: © Shutterstock
Pagina 11: © Gouvernement de Castille-et-León
Pagina 19: © Boyan Ivanov, Marek Babula, Simeon Mitkov, Cristina Dumitru Tabacaru
Pagina 23: © Ministerie van Economie en Werkgelegenheid, Portugal
Pagina's 24, 34: © Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Toerisme, Roemenie
Pagina 26: © Fraunhofer ISIT, Itzehoe
Pagina 27: © Ministerie van Plattelandszaken en Consumentenbescherming, Baden-Württemberg
Pagina 29: © Regionaal ministerie van Economie, Innovatie, Wetenschap en Werkgelegenheid, regering Andalusië
Pagina 32: © EU-project Trolley
Pagina 33: © Simone Cugi, Regione Autonoma della Sardegna
Pagina 36: © Ministerie van Economie en Werkgelegenheid, Portugal

Dit magazine wordt in het Engels, Frans en Duits gedrukt op gerecycleerd papier. Het is beschikbaar in 21 talen via deze link:
http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_nl.cfm

De standpunten in deze publicatie zijn die van de auteur en geven niet noodzakelijk de zienswijzen van de Europese Commissie weer.

▶ HOOFDARTIKEL

Johannes Hahn

*Lid van de Europese Commissie,
met verantwoordelijkheid voor het regionaal beleid*

Er is al zo veel veranderd sinds de dagen dat wij onze critici moesten overtuigen van het belang van het cohesiebeleid voor het genereren van economische groei. Inmiddels vormt het cohesiebeleid een van de speerpunten van de Europese agenda en de huidige onderhandelingen over de begroting. Het beleid wordt nu gezien als een strategisch investeringsbeleid, een mechanisme om Europa te beschermen tegen de economische crisis en een manier om de kiem te leggen voor toekomstige groei.

Om dit te bereiken moeten wij onze investeringsstrategie voor de regio's selectiever en strategischer zien te maken. Zoals u kunt lezen in ons artikel over **slimme specialisatie**, zetten wij hulpmiddelen, instellingen en deskundigen in om de regio's te helpen hun eigen industriële en technologische plekje op de mondiale markt te veroveren. Door deze aanpak kunnen regio's hun ware innovatiemogelijkheden ontdekken en hun industriële structuur opnieuw afstemmen op opkomende industrieën en internationale markten.

Slimme specialisatie is een innovatieve strategie voor regionale economische transformatie en vormt nu een belangrijk onderdeel van de Europese inspanningen om regio's te helpen hun eigen weg uit de recessie te vinden. Dit betekent dat een regio op basis van zijn eigen sterke punten en internationale specialisatie een beperkt aantal prioriteiten selecteert. Bij deze strategie is het wel noodzakelijk dat de acties die worden ondersteund en gefinancierd, niet gefragmenteerd zijn en dat de Structuurfondsen gericht zijn op een beperkt aantal prioriteiten, namelijk diegene met het grootste ontwikkelingspotentieel. Ontwikkeling van onderzoeks- en innovatiestrategieën op basis van het concept van slimme specialisatie zal dan ook een belangrijke voorwaarde zijn om vanaf 2014 in aanmerking te komen voor de Structuurfondsen.

Een nieuwe afstelling van de investeringsmix

Met de klassieke investeringsbenadering komen we er niet langer. De nadruk ligt nu op thematische investering, waarbij bepaalde strategische vlakken prioriteit krijgen en wordt gezorgd voor een mix van investeringen die aansluit op de behoeften van elke regio. In sommige landen is er te veel geïnvesteerd in infrastructuur en niet genoeg in het MKB en de werkgelegenheid. Deze herprogrammering is bedoeld om dit evenwicht te veranderen, aangezien er een aanzienlijk aantal investeringen nodig is om echt effect te hebben en een verschil te maken. De afgelopen drie jaar is er een bedrag van ongeveer 20 miljard EUR geherprogrammeerd en opnieuw verdeeld tussen de investeringsthema's. Daarnaast is nog eens 14,5 miljard EUR vrijgemaakt door de nationale cofinancieringsvereisten te verlagen en het maximale cofinancieringspercentage in de „programmalanden” te verhogen tot 95%.

Nadruk op resultaten

De nadruk wordt steeds meer gelegd op resultaten en prestaties. De belastingbetaler moet waar voor zijn geld krijgen. Uit een **evaluatie** van de regionale investeringen die zijn gedaan in de periode 2000-2006 (zie pagina 36), blijkt duidelijk hoe belangrijk het is doelstellingen en strategieën te definiëren en een goede kosten-batenanalyse te verrichten. Alleen zo kunnen wij zorgen dat de juiste investeringen voor de juiste redenen worden gedaan. Het is wel duidelijk dat wij meer mijlpalen en kwantificeerbare doelstellingen in de programma's moeten opnemen, als wij zo goed mogelijk hun vooruitgang willen meten.

Tot slot, maar daarom niet minder belangrijk, heeft de laatste **Eurobarometer**-enquête wat interessante resultaten opgeleverd: het blijkt dat ondanks de algehele somberte en de economische vooruitzichten, Europeanen over het algemeen zeer positief zijn over de levenskwaliteit van hun regio!

▶VOORUITGANG IN POLEN

REGIONALE FONDSEN DRAGEN BIJ TOT HET STIMULEREN VAN DE GROEI EN MODERNISERING VAN HET LAND

Panorama in gesprek met Elżbieta Bieńkowska, de Poolse minister van Regionale Ontwikkeling, die gedurende haar vijfjarige ministerschap getuige was van een periode van aanzienlijke regionale investeringen en groei, overeenkomstig de positie van Polen als grootste ontvanger van Structuurfondsen gedurende die periode.

▶ Vanaf het moment dat Polen in 2004 is toegetreden tot de Europese Unie, heeft het aanzienlijke vooruitgang geboekt, met name wat betreft de ontwikkeling van infrastructuur. Het bnp is fors gegroeid. Hoe ziet u de ontwikkeling van Polen over deze periode? Ofwel, waar bent u het trotst op?

Polen is nog steeds in aanbouw. De meeste uitgaven zijn inderdaad gedaan in infrastructuur, zoals wegen, luchthavens en spoorwegstations. Zonder al deze werkzaamheden kunnen we onmogelijk spreken van modernisering van het land. Nieuwe bedrijven vestigen zich niet in regio's die moeilijk bereikbaar zijn. Ook hebben wij gewerkt aan onze achterstand op het gebied van overige infrastructurele werkzaamheden, iets dat is gedaan in het kader van het EU-toetredingsverdrag. Wij hebben rioleringen in plattelandsregio's aangelegd en we hebben de watervoorzieningsnetwerken verbeterd. Wij hebben diverse waterzuiveringsinstallaties gebouwd, en er zullen er nog meer volgen. In de zin van milieubescherming is Polen een totaal ander land dan tien jaar geleden. Wij hebben tevens aanzienlijke vooruitgang geboekt ten aanzien van innovatie. Wij ontvangen ook toelagen voor onderzoek en ontwikkeling. Instellingen voor hoger onderwijs zijn de op twee na grootste begunstigde van de EU-fondsen en deze zijn inmiddels uitgerust met eersteklas workshops en laboratoria. De Europese fondsen hebben bijgedragen aan de stimulering van economische groei en hebben voor nieuwe banen gezorgd.

▶ Wat zijn de inherente sterke punten van de Poolse regio's en hoe kunnen die bijdragen aan de economische groei van het land?

Elke regio is anders. Bij het ministerie van Regionale Ontwikkeling stellen wij voor om de EU-middelen te gebruiken voor ondersteuning van een aantal geselecteerde gebieden die een specifieke regio uniek maken. De Poolse regio's hebben

tot nu toe zeer goed gebruikgemaakt van de EU-fondsen. Van de bijna 17 miljard EUR die beschikbaar is uit hoofde van de regionale operationele programma's, is reeds 82 % ingezet. Niemand twijfelt eraan dat het economische succes van het land als geheel afhankelijk is van het succes van de afzonderlijke regio's.

▶ In hoeverre hebben de investeringen uit hoofde van het cohesiebeleid het ontwikkelingspotentieel van de Poolse regio's verbeterd? Wat zijn de concrete resultaten voor de burgers?

Het voornaamste effect is dat er 250 000 nieuwe banen zijn gecreëerd, waaronder 140 000 banen bij ondernemingen die zijn opgezet door werklozen. Met de Europese fondsen is ook steun geboden aan ruim 23 000 ondernemingen, en verder zijn er bijna 2 000 laboratoria en onderzoekscentra gemoderniseerd. Ook hebben wij gezorgd voor toegang tot breedbandinternet. Wij hebben ondersteuning geboden aan 3 500 kinderdagverblijven, waar in totaal 110 000 kinderen terecht kunnen, voornamelijk in plattelandsgebieden. Mensen die gebruikmaken van het stedelijk openbaar vervoer zullen zeker ook de verbetering hebben gemerkt: in tal van steden zijn de EU-fondsen gebruikt om nieuwe trams en bussen aan te kopen. Steeds meer mensen worden zich bewust van de vele positieve veranderingen die in ons land plaatsvinden dankzij de Europese fondsen. Zij zien hoe deze middelen het dagelijks leven aangenamer maken, omdat ze overal om zich heen de effecten van de EU-projecten zien.

▶ Het bnp per hoofd van de bevolking in de regio Mazowieckie (Warschau) benadert inmiddels het gemiddelde van de EU. Deze regio zal daarom niet meer in aanmerking komen voor programma's die gericht zijn op de minder ontwikkelde regio's. Hoe heeft de regio dit voor elkaar gekregen? Wordt het gebruik van de fondsen aangepast voor de volgende programmeringsperiode?

We moeten niet uit het oog verliezen dat de goede resultaten van de regio als geheel voor een groot deel te danken zijn aan de hoofdstad, Warschau. De regio Mazowieckie is de eerste Poolse regio die de bnp-drempel van 75 % per hoofd van de bevolking voor EU-regio's is gepasseerd. Daarom gaat Polen voor het eerst gebruikmaken van steun

Elżbieta Bieńkowska
Minister van Regionale Ontwikkeling, Polen

„Niemand twijfelt eraan dat het economische succes van het land als geheel afhankelijk is van het succes van de afzonderlijke regio's.”

die bedoeld is voor twee verschillende categorieën regio's. Gedurende de volgende programmeringsperiode zijn we van plan een groter deel (ongeveer 60%) van het regionale programma voor de regio Mazowieckie te laten financieren door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Het aandeel van het Europees Sociaal Fonds dat regionaal wordt beheerd, is hetzelfde als in de overige regio's. De resterende middelen uit het EFRO (ongeveer 40%) en het ESF (ongeveer 25%) worden speciaal toegekend voor gebruik in afzonderlijke projecten of specifieke maatregelen uit hoofde van nationale programma's.

▶ **Het operationele programma „Infrastructuur en milieu”, waarvan de begroting bijna 30 miljard EUR bedraagt, is het grootste in de geschiedenis van de structuurfondsen. Wat zijn de voor- en nadelen van een programma van een dusdanig grote omvang? Verwacht u dat er voor de volgende programmeringsperiode meer autonome nationale programma's worden opgezet?**

De grootste stroom aan EU-financiering komt inderdaad naar Polen in het kader van het programma „Infrastructuur en milieu”. Momenteel worden er in Polen meer dan 1 800 projecten ten uitvoer gelegd, die op grond van dit programma worden gefinancierd. Schoon water, nieuwe cultuurcentra, moderne hogeronderwijsinstellingen, beter uitgeruste ziekenhuizen en veiliger wegen. Dit is slecht een selectie uit de resultaten van werkzaamheden die verricht zijn uit hoofde van het programma „Infrastructuur en milieu”. Doordat er

tal van uiteenlopende investeringen worden gedaan, kunnen wij aan de specifieke behoeften van mensen in het gehele land tegemoet komen en hun specifieke problemen oplossen. Wij verwachten dat het programma in de komende programmeringsperiode zal worden voortgezet. Het programma zal primair gericht zijn op zaken met betrekking tot milieubescherming en de strijd tegen en de aanpassing aan klimaatverandering, maar daarnaast ook aan zaken als vervoer en energieveiligheid.

▶ **Het programma „Ontwikkeling van Oost-Polen” omvat vijf regio's. Staat u positief tegenover dit soort multi-regionale programma's?**

Het programma „Ontwikkeling van Oost-Polen” biedt steun aan de belangrijkste investeringen in de ontwikkeling van dit gebied. Aan dit programma hebben wij ongeveer PLN 11 miljard toegekend. De EU-fondsen worden gebruikt om technologieparken, industriële kweekvijvers en dienstverleningscentra voor investeerders te bouwen. Dit alles biedt ondersteuning aan ondernemers bij het opzetten van hun bedrijfsactiviteiten. Dankzij de nieuwe ringwegen wordt het doorgaande verkeer weggehouden van de stadscentra. Al met al ontvangen we financiering voor de aanleg van bijna twintig nieuwe ringwegen en honderden kilometers weg in Oost-Polen. De instellingen voor hoger onderwijs in Oost-Polen hebben hier ook flink van geprofiteerd. Ongeveer 100 000 studenten maken nu gebruik van de nieuwe hoger-onderwijsinfrastructuur. Ik denk dat deze regio's in

Aanleg van een nieuw segment van de A1-snelweg

De gaspijpleiding van Włocławek naar Gdynia

„Steeds meer mensen worden zich bewust van de vele positieve veranderingen die in ons land plaatsvinden dankzij de Europese fondsen. Deze mensen zien hoe deze middelen het dagelijks leven aangenamer maken. Overal om zich heen zien ze de effecten van de EU-projecten.”

Oost-Polen voorlopig nog wel EU-financiering nodig blijven houden. Op het ministerie stellen wij momenteel een nieuw ontwerpprogramma op voor Oost-Polen voor de periode 2014-2020. Daarnaast zullen deze regio's ook profiteren van nationale programma's en zullen ze tevens hun eigen regionale operationele programma's beheren.

▶Wordt de rol voor de regio's de komende programmeringsperiode groter?

De rol van de regio's zal de komende programmeringsperiode absoluut toenemen. Deze zullen zeker meer geld ter beschikking hebben. De regionale autoriteiten zullen in grote mate zelf bepalen hoe de EU-fondsen exact worden toegewezen. Het Pools ministerie van Regionale Ontwikkeling stelt slechts de algehele richtsnoeren op voor de nieuwe programmeringsperiode.

▶Wat zijn uw belangrijkste prioriteiten voor de programmeringsperiode 2014-2020?

In de periode 2014-2020 wordt het cohesiebeleid zodanig veranderd dat het die investeringen moet gaan steunen die het grootste multiplicatoreffect op de economie hebben. Overeenkomstig de doelstellingen van de Europa 2020-strategie verwachten wij een aanzienlijke toename aan uitgaven voor wetenschappelijk onderzoek, technologische ontwikkeling,

Alvernia Film Studios

O&O-centrum in het Amerikaanse hart van een Poolse kliniek

Nieuwe bussen in Białystok

innovatie en ondernemerschap. De koolstofarme economie wordt ook een stuk belangrijker. Regionale overheden zullen meer fondsen tot hun beschikking hebben dan momenteel. Er zal meer ondersteuning worden geboden aan mensen die een bedrijf opzetten en er zijn maatregelen gepland om het evenwicht tussen werk en privéleven te verbeteren, onder andere het opzetten van kinderdagopvang op de werkplek en het gebruik van telewerken. Ook nu zal het grootste aandeel gaan naar de ontwikkeling van duurzaam vervoer. Er zal geld worden vrijgemaakt voor de ontwikkeling van infrastructuur en weg- en spoorwegverbindingen, en eveneens voor investeringen in milieubescherming en energie, met name „groene” energie.

► **Polen is tot en met juni 2013 voorzitter van de Visegrád-groep. Wat betekent dat voor de toekomst van het cohesiebeleid? Welke invloed heeft het daarop?**

Wij hebben het voorzitterschap van de Visegrád-groep op 1 juli 2012 overgenomen en zullen deze rol gedurende één jaar vertolken. Ons voorzitterschap komt op een zeer belangrijk moment gelet op het afronden van de onderhandelingen over de toekomstige vorm van de EU-begroting. In samenwerking met de Tsjechische Republiek, Slowakije en Hongarije, en daarnaast met Slovenië, hebben wij een gezamenlijk standpunt voor de V4 bereikt over het cohesiebeleid voor de periode 2014-2020. Op 12 oktober hebben de ministers van deze landen in Katowice een gezamenlijke verklaring

opgesteld over de belangrijkste kwesties met betrekking tot de onderhandelingen over het toekomstige cohesiebeleid. Het is onze ambitie het cohesiebeleid voort te zetten als een vorm van ontwikkelingsbeleid die ten goede komt aan alle EU-lidstaten en -regio's en die een positief effect heeft op de arbeidsmarkt, alsmede op de groei, de vernieuwingsdrang en het concurrentievermogen van de Europese economie. Deze gezamenlijke verklaring vormt een belangrijke bijdrage aan het EU-debat. Het is het gezamenlijke standpunt van de landen in ons deel van Europa over het toekomstig ontwerp en de beginselen voor de werking van het cohesiebeleid in de nieuwe programmeringsperiode.

► **MEER INFORMATIE VINDT U OP**
http://www.mrr.gov.pl/ENGLISH/Strony/main_mrr_eng.aspx

► SLIMME SPECIALISATIE

► DE STUWENDE FACTOR ACHTER TOEKOMSTIGE ECONOMISCHE GROEI IN EUROPA

Een belangrijk aspect van de Europese inspanningen om lidstaten en regio's te helpen hun weg uit de recessie te vinden is „slimme specialisatie”, een innovatieve strategie voor plaatsgebonden economische transformatie.

De huidige economische crisis heeft duidelijk de noodzaak laten zien om de financiën van de publieke sector op nationaal, regionaal en lokaal niveau weer in evenwicht te brengen. Een zorgvuldiger uitgavenbeleid moet echter niet leiden tot minder investeringen in menselijk kapitaal, innovatie en onderzoek, aangezien dit de basiselementen zijn om weer te zorgen voor een terugkeer naar groei.

Omdat innovatie cruciaal is om de economische groei van de zo zeer nodige stuwkracht te voorzien, en dus om voor meer en betere banen te zorgen, is innovatie een van de belangrijkste prioriteiten in de blauwdruk voor een hervormd regionaal beleid voor de periode 2014-2020.

Als wij echter een weg uit de recessie willen vinden en de economische crisis willen overwinnen, hebben niet alle investeringen in onderzoek en innovatie evenveel effect in de zin van hun groei-effecten. Niet alle lidstaten en regio's kunnen op alle vlakken van wetenschap en innovatie uitblinken, maar elk land of elke regio heeft wel zijn eigen potentieel om op een bepaald vlak te excelleren. Niet alle landen en regio's beschikken over het noodzakelijke aantal ondernemingen en kennisinstellingen en over voldoende maatschappelijk kapitaal om te zorgen voor effectieve samenwerking tussen al deze innovatiepartijen, en dus om ook echt met succes de mondiale concurrentie om een aandeel in de markt aan te gaan of een nieuwe markt te creëren. Daar komt bij dat in tijden van schaarse publieke middelen niet alle veelbelovende afzonderlijke onderzoeks- en innovatieprojecten kunnen worden gefinancierd.

Slimme specialisatie is de weg voorwaarts. Hierbij gaat het om economische groei, gekoppeld aan zorgvuldige publieke uitgaven, hetgeen ook wel „growthsterity” wordt genoemd. Slimme specialisatie is daarom een belangrijke pijler van het vlaggenschipinitiatief „Innovatie-Unie” van de Europa 2020-agenda voor slimme, duurzame en inclusieve groei.

Slimme specialisatie betekent dat een lidstaat of regio een beperkt aantal prioriteiten selecteert, uitgaande van zijn eigen sterke punten en relatieve voordelen, en op dat vlak waar het meeste potentieel voor een blijvend effect is. Door deze aanpak kunnen regio's hun innovatiemogelijkheden verwezenlijken

en hun industriële en kennisstructuren opnieuw afstemmen op opkomende industrieën en diensten, evenals op internationale markten. Het doel van slimme specialisatie is om de economie te transformeren in de richting van activiteiten met een grotere meerwaarde en meer concurrentievermogen.

„Onderzoek is het omzetten van geld in kennis.
Innovatie is het omzetten van kennis in geld.”

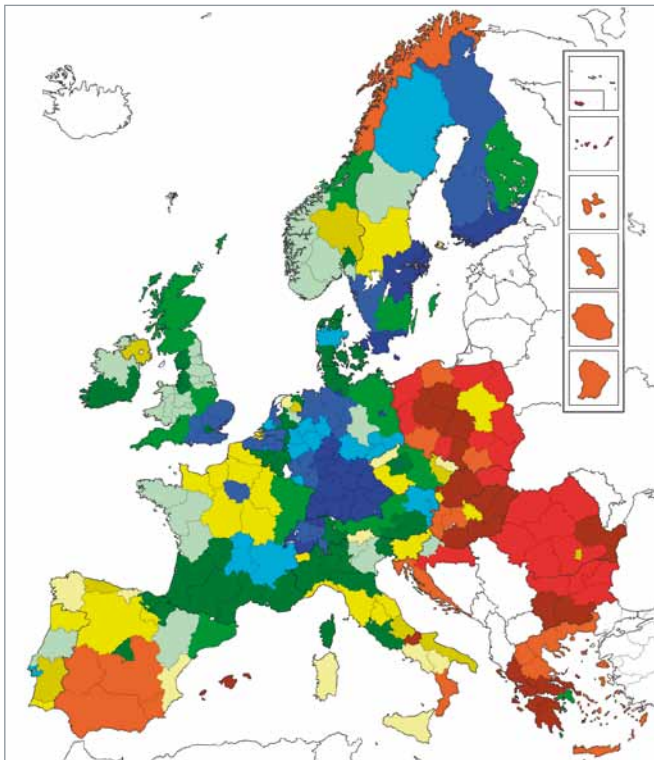
Geoffrey Nicholson – 3M (3M staat op de 3^e plaats in de „Global Innovation 1000 Study” van 2012 van Booz & Company, terwijl het maar op 86^e plaats staat wat betreft O&O-uitgaven)

Slimme specialisatie is een benadering die momenteel door de Europese Commissie wordt geïntegreerd met haar programma's voor het cohesiebeleid. De ontwikkeling van onderzoeks- en innovatiestrategieën op basis van het concept van slimme specialisatie is een van de voorwaarden om vanaf 2014 in aanmerking te komen voor de Structuurfondsen.

Wat is slimme specialisatie?

Kort gezegd gaat het bij slimme specialisatie om een nieuwe serie beleidsmaatregelen op het vlak van onderzoek en innovatie. Deze maatregelen gaan verder dan de klassieke investeringen in onderzoek en technologie, en de opbouw van algehele innovatiecapaciteit. Een strategie voor slimme specialisatie onderscheidt zich op de volgende punten van een gemiddelde innovatiestrategie:

- Bij de empirische onderbouwing gaat het niet alleen om de typische vraagstukken van onderzoek en vaardigheden, maar wordt gekeken naar alle kwaliteiten, zoals geografische locatie, bevolkingsstructuur, klimaat en natuurlijke bronnen, en naar zaken met betrekking tot de vraagzijde, zoals maatschappelijke behoeften, potentiële klanten en innovatie van de publieke sector. Landen of regio's worden aangemoedigd hun unieke plaatselijke kennis en productiecapaciteit aan te wenden voor nieuwe combinaties en innovaties.
- Slimme specialisatie wordt niet bepaald van boven af, maar wordt ontwikkeld en uitgevoerd aan de hand van

► Regionaal innovatiescorebord 2012

LEIDER – HOOG	VOLGER – MIDDELHOOG	GEMATIGD – LAAG
LEIDER – MIDDELHOOG	VOLGER – LAAG	BESCHEIDEN – HOOG
LEIDER – LAAG	GEMATIGD – HOOG	BESCHEIDEN – MIDDELHOOG
VOLGER – HOOG	GEMATIGD – MIDDELHOOG	BESCHEIDEN – LAAG

► MEER INFORMATIE VINDT U OP

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/index_nl.htm

een dynamisch zakelijk ontdekkingsproces waarbij de belangrijkste belanghebbenden gezamenlijk de leiding hebben.

- Er wordt uitgegaan van een mondiale visie over de potentiële concurrentievoordelen, de markten en het potentieel voor samenwerking met vernieuwers buiten de geografische grenzen.
- Het is niet gericht op de productie van nieuwe kennis waar dan ook, maar moedigt juist aan om bestaande kennis en technologieën erbij te betrekken om op alle mogelijke wijzen te vernieuwen. In dat opzicht omvat het onder andere organisatorische, marketinggerichte, gebruikersgerichte en sociale innovatie.
- De bedoeling is prioriteiten vast te stellen in tijden van schaarse middelen, en investeringen te concentreren op concurrentievoordelen om zo te zorgen voor kritische massa en op te vallen doordat het land of de regio zich onderscheidt van andere.
- Het gaat er bij slimme specialisatie niet om dat een winnaar wordt gekozen uit sectoren of technologieën, het gaat juist om kruisbestuiving tussen en binnen sectoren en technologieën. Voor sommige regio's kan een dergelijke bundeling een beginpunt vormen voor sectoroverstijgende verbanden en kennisuitwisseling, zowel binnen de regio als extern met andere regio's.

Hoe wordt een strategie voor slimme specialisatie ontwikkeld?

Het traject van slimme specialisatie vereist een helder idee van de sterke en zwakke punten van een land of regio, die moet worden gekoppeld aan sterk leiderschap en een gemeenschappelijke visie onder de belanghebbenden van de innovatie.

De sleutel tot het vinden van vlakken waarop een land of regio potentieel heeft om zich te onderscheiden en concurrerender te zijn dan anderen, wordt een „zakelijk ontdekkingsproces” genoemd. Bij het zakelijk ontdekkingsproces gaat het om het ontwikkelen van creatieve oplossingen voor problemen door kwaliteiten en nieuwe partners bijeen te brengen, risico's te nemen, te experimenteren, en naar nieuwe ideeën binnen de waardeketen te zoeken, of deze binnen de waardeketen een plaats te geven. En daarbij mag nooit het uiteindelijke doel van innovatie uit het oog worden verloren: innovatieve oplossingen op de markt introduceren en zo groei en banen genereren.

Uiteraard zijn het veelal ondernemingen die deze fijne neus voor nieuwe mogelijkheden hebben. Juist op basis daarvan kan worden ontdekt waar een land goed in is en kunnen de toekomstige domeinen van onderzoek en ontwikkeling en innovatie worden vastgesteld. De vraag is hoe je deze ondernemingen kunt betrekken bij het vormingsproces van de strategie.

Belangrijk is ook te voorkomen dat alleen wordt geluisterd naar de grote, gevestigde spelers en de gangbare klanten, in plaats van te luisteren naar jonge ondernemers, kmo's, startende ondernemingen of zelfs organisaties zonder winst-oogmerk, die stuk voor stuk de sleutel kunnen vormen voor het creëren van iets „speciaals”. Door productiesectoren en diensten te koppelen, kunnen er deuren worden geopend naar totaal nieuwe bedrijfsmodellen en een nieuwe economische dynamiek in een land of regio.

”Strategieën voor slimme specialisatie zijn bedoeld om experimenten binnen bestaande en nieuwe vlakken van activiteiten te bevorderen, en de beleidsmaatregelen aan te passen op basis van de lessen die uit die experimenten worden getrokken. Deze strategieën vereisen effectieve en actieve coördinatie van de beleidsmaatregelen (bijvoorbeeld de beleidsmix en de afstemming van beleidsinstrumenten, zoals clusterbeleidsmaatregelen) om strategische coördinatie mogelijk te maken. Ook vereisen ze een langetermijnvisie van de kant van beleidsmakers, maar ook van diverse belanghebbenden, zoals ondernemingen. Tegelijkertijd vormen ze een weerslag van de urgentie om harde keuzen te maken in tijden van moeilijke overgangsprozessen onder ernstige budgettaire beperkingen.”

OESO – Syntheseverlag inzake „Innovation driven growth in regions: the role of smart specialisation” (Innovatiegerichte groei in regio's: de rol van slimme specialisatie), 2012

” Co-creatie is een benadering om burgers, ondernemingen en overige belangrijke ontvangers van overheidsdiensten veel directer bij het innovatieproces te betrekken. Het is niet alleen gericht op inzicht in de hedendaagse problemen, maar vooral ook op het creëren van een nieuwe toekomst, niet zozeer voor mensen, als wel samen met mensen.”

Christian Bason – Directeur van het Deense innovatiebureau MindLab

Onderzoeksorganisaties, universiteiten, creatieve sectoren, overheidsinstellingen en organisaties uit het maatschappelijk middenveld kunnen allemaal in dit proces een rol spelen. Gezamenlijk kunnen zij het best de terreinen ontdekken waarop een regio kansen heeft om te excelleren op basis van zijn bestaande mogelijkheden en productiekwaliteiten. Kwantitatieve tevredenheidsonderzoeken zijn niet altijd genoeg omdat zij uitsluitend een terugkijkende blik bieden en geen creatieve toekomstgerichte ideeën, zoals die wel voortkomen uit gezamenlijke vormingsprocessen.

De stand van zaken in de regio's

Uit een beoordeling van de regionale situatie die is gemaakt door het Instituut voor technologische prognose (IPTS) blijkt dat de regio's doorgaans problemen hebben een mondiaal perspectief en een naar buiten gerichte dimensie te ontwikkelen.

Er is duidelijk behoefte aan dat regio's zich voor de toekomst op hun potentiële sterke punten richten. En deze moeten worden gezien in internationale en niet alleen in nationale of regionale zin.

De regio's moeten goed doordachte en empirisch onderbouwde keuzen maken en niet zomaar wat schaarse financiering verspreiden zonder dat dit echt effect heeft. Nu zijn de prioriteiten van de regio's vaak te breed geformuleerd. Daarom verwatert het effect en lijkt de aandacht te veel uit te gaan naar productie-industrieën en niet naar opkomende sectoren en diensten.

Er wordt nog te weinig gebruikgemaakt van maatregelen om de vraag en markttoegang te stimuleren, evenals om de opbouw van onderzoeks- en innovatiemogelijkheden te ondersteunen. Tegelijk lijkt er nog altijd een gebrek te zijn aan coördinatie tussen nationale en regionale overheden.

ONDERSTEUNING VAN HET S3-PLATFORM

Het onderzoeken van onderzoeks- en innovatiestrategieën ten behoeve van slimme specialisatie is een veeleisende taak, met name in landen die beschikken over weinig traditie in het opzetten van innovatiebeleid waarbij belanghebbenden betrokken zijn, of die weinig ervaring hebben met de uitvoering en evaluatie daarvan. Deze strategieën kunnen echter ook problematisch zijn voor landen met goed functionerende innovatie-ecosystemen, aangezien deze landen verplicht worden om prioriteiten te stellen en moeilijke keuzen te maken. Daarom heeft de Commissie hulpmiddelen gecreëerd om de lidstaten en regio's te helpen hun eigen individuele strategieën voor slimme specialisatie te ontwikkelen. Het platform voor slimme specialisatie (S3-platform), dat is gehuisvest in het Instituut voor technologische prognose (IPTS), een van de zeven instituten van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek, is nauw betrokken bij de ontwikkeling van het concept van slimme specialisatie en de implicaties daarvan voor het beleid. Het platform biedt advies, toegang tot gegevensmateriaal, begeleiding en methodologische ondersteuning, voorbeelden van goede praktijken en wederzijdse leermiddelen voor vergelijkbare organen en deskundigen. Bij het S3-platform zijn momenteel meer dan 100 regio's en twee lidstaten (Slowakije en Litouwen) aangemeld. Het organiseert onder andere workshops, opleidingen en collegiale toetsingen voor beleidsmakers die bezig zijn met het ontwikkelen van onderzoeks- en innovatiestrategieën voor slimme specialisatie (RIS3).

► MEER INFORMATIE VINDT U OP
<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>

▷ ITALIË OP DE TWEESPRONG

In september 2012 heeft de Europese Commissie een workshop georganiseerd in Bari, met als thema „slimme specialisatie in de Italiaanse regio's”. Het doel daarvan was om onder nationale en regionale beleidsmakers, strategieontwerpers en de beheersinstanties van de EU-fondsen informatie te verspreiden over het concept slimme specialisatie en de uitvoering daarvan. Daarbij ging de aandacht specifiek uit naar de programmeringsperiode 2014-2020.

De workshop maakte deel uit van een reeks introductieseminar's die overal in de EU werden georganiseerd om de overstap naar slimme specialisatie te stimuleren.

Het evenement in Bari vormde op vele wijzen een mijlpaal in het Italiaanse antwoord op de Europa 2020-doelstellingen. Erkend werd dat alleen door samen te werken een weg kon worden gevonden om de concurrentiepositie van Italië te verbeteren.

Net als een aantal overige landen staat Italië momenteel op een tweesprong. Herstel van de financiële duurzaamheid, groei en welvaart voor de burgers hangt af van een aantal cruciale beslissingen die momenteel moeten worden genomen.

Alle Italiaanse regio's bevinden zich onder het gemiddelde in EU27 wat betreft het percentage van het bnp dat wordt besteed aan innovatie en onderzoek.

De afgelopen tien à vijftien jaar heeft het land te stellen gehad met een lager dan gemiddelde groei en een afnemende concurrentiepositie. Nu voert het land structurele hervormingen door, die gericht zijn op beëindiging van de trage economische groei.

Slimme specialisatie, zo is de opvatting, kan als katalysator werken op deze inspanningen.

„Slimme specialisatie is met name nodig in deze tijden van economische crisis, waarin de overheidsbegroting aanzienlijk is teruggebracht. Het is de beste (zo niet de enige) manier om de voordelen van publieke investeringen in onderzoek en innovatie te optimaliseren. Het belangrijkste effect dat wordt beoogd, is groei en succes in die sectoren waar onze regionale economie kan concurreren op de mondiale markten, waarbij wellicht zelfs het regionale productiepatroon kan worden veranderd (en gemoderniseerd). De belangrijkste complicaties die wij zien, betreffen het maken van keuzen: het is voor publieke beheerders niet eenvoudig de keuze te maken om de investeringen te richten op een paar prioriteiten, waardoor de rest van het productieveld wat in de kou komt te staan. Uit tal van sectoren wordt dan ook grote druk verwacht. Daarnaast zal het een uitdaging zijn, en niet zozeer een probleem, om het gehele maatschappelijk middenveld in dit proces te betrekken via een open bestuursstelsel waarbij alle relevante belanghebbenden worden betrokken. Slimme specialisatie gaat niet om het vinden van een uniforme oplossing voor iedereen. Integendeel, het moet juist heel specifiek zijn voor een gebied, land of regio, en moet voortbouwen op de eigen kwaliteiten en sterke punten. Het gaat om het specialiseren in wat men het beste kan, het zich onderscheiden van anderen, het vinden van die plekjes op de markt waar men de wereldkampioen is.”

Dhr. Gregorio Muñoz Abad – Plaatsvervangend commissaris wetenschap en technologie, regionale overheid Castilla y León

„ Door middel van slimme specialisatie kunnen publiek-private organen hun specialisatiegebieden herkennen. Deze kunnen des te veelbelovender zijn omdat ze gebaseerd zijn op een kritische massa van onderzoeks- en industriële betrekkingen en omdat ze zorgen voor een mogelijke synergie en voor complementaire acties met overige specialisatiegebieden op nationaal en gemeenschapsniveau. De dynamiek van de strategie is het meest cruciale aspect om mee om te gaan. Een goed omschreven systeem van controles vooraf en van evaluaties, een goede bestuursstructuur en een dialoog met de institutionele en sociaaleconomische partners kunnen belangrijke wapenen zijn om met deze problemen om te gaan. Al verschilt de aard van slimme specialisatie voor elke regio en voor elk specialisatiegebied, de methode om dit beleidsantwoord op te zetten en er vervolgens toezicht op te houden, is universeel en van toepassing voor geheel Europa.”

Adriana Agrimi – Regio Puglia

Investerings in innovatie

Overall in Europa zijn er dynamische regio's die direct gelegen zijn naast regio's en landen die te kampen hebben met ernstige concurrentieproblemen en achterblijvende productiviteit.

Deze situatie geldt ook voor Italië. Sterker nog, de economische crisis heeft de structurele uitholling van het concurrentievermogen en het gebrek aan innovatie van veel Italiaanse regio's aan het licht gebracht, niet alleen in de minder ontwikkelde in het zuiden, maar in zorgwekkende mate ook in de meest ontwikkelde in het midden en noorden.

In Italië wordt ongeveer 20 miljard EUR aan innovatie besteed, waarvan 15 miljard EUR bestemd is voor de vier convergentieregio's Campania, Calabrië, Sicilië en Puglia.

Al zou dit een verdubbeling betekenen van de huidige uitgaven, er is ernstige twijfel of deze gebieden wel in staat zijn om deze middelen te absorberen. En al zijn sommige Italiaanse regio's vrij geavanceerd, in de convergentieregio's (de toekomstige „minder ontwikkelde” regio's) worstelen veel programma's feitelijk met het absorberen van de beschikbare middelen.

Dit geldt in het bijzonder voor middelen die zijn toegewezen aan onderzoek en innovatie. Omdat de op dit gebied beschikbare middelen in toekomstige programma's waarschijnlijk zullen toenemen, is de voornaamste uitdaging om voldoende capaciteit te ontwikkelen om effectieve strategieën en programma's vast te stellen en uit te voeren.

Het S3-platform van het IPTS kan fungeren als een katalysator voor de bevordering van de noodzakelijke transformatie, en Italiaanse regio's worden ten eerste aangemoedigd om deel te nemen aan het platform en gebruik te maken van de aangeboden ondersteuning.

Bevordering van convergentie

De Italiaanse autoriteiten zijn van plan een nationale proefcommissie in te stellen, die is belast met het ontwikkelen van strategieën voor slimme specialisatie voor de afzonderlijke regio's, en die moet bijdragen aan de bevordering van convergentie en concurrentievermogen.

Bij de tenuitvoerlegging van deze strategieën moeten de regio's „op creatieve wijze” hun prioriteiten vaststellen. Ook moeten ze definiëren hoe ze gepositioneerd zijn ten opzichte van overige regio's en moeten ze hun relatieve concurrentievoordelen bepalen.

De betrokkenheid van particulier kapitaal is een belangrijke factor en zal een zichtbare indicator van het succes van het beleid zijn. Mechanismen moeten zodanig worden ontworpen dat gecofinancierde projecten worden beloond en de betrokkenheid van private financiële partijen wordt bevorderd.

Het beleid inzake openbare aanbestedingen moet meer op innovatie worden gericht, en dit betekent dat bij de selectieprocedures innovatiecriteria zwaarder moeten wegen.

Er moeten indicatoren worden ontwikkeld die relevant zijn en op flexibele en betrouwbare wijze kunnen worden gecontroleerd.

De regionale strategieën moeten met name gebruikmaken van de juiste analytische middelen om keuzen te maken die volledig gebaseerd zijn op empirisch bewijs.

Ook is het noodzakelijk een kennisbeheerssysteem op te zetten, dat in staat is de kennis uit de projecten vast te leggen en het leerproces van nieuwe input te voorzien.

MEER INFORMATIE VINDT U OP

De conclusies van de Bari-workshop:

<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/past-events>

▷ DE WEG VOORWAARTS

Het seminar in Bari was een van de tien nationale introductie-evenementen en internationale conferenties waar nationale en regionale partijen op het gebied van innovatie kennis konden nemen van en van gedachten konden wisselen over slimme specialisatie en de implicaties daarvan voor innovatiebeleid.

Inmiddels heeft al ongeveer twee derde van de regio's en lidstaten die waarschijnlijk een strategie voor slimme specialisatie gaan presenteren, het vormgevingsproces van de strategie ingezet. Behalve via het S3-platform bevordert de Commissie dit ook door afzonderlijke deskundigenanalyses te verzorgen over de huidige stand van zaken in een land of regio. Dit biedt beleidsmakers aanknopingspunten voor de verdere stappen die nodig zijn om te voldoen aan de voorwaarden die in de verordeningen over de Structuurfondsen uiteen worden gezet.

De deskundigenpool waaruit de Commissie hiervoor kan putten, is eveneens beschikbaar voor regio's en lidstaten, die een deskundige in de hand willen nemen voor analyse, begeleiding en advies over het proces van slimme specialisatie, bijvoorbeeld op basis van hun begroting voor technische ondersteuning. Uiteindelijk is het uiteraard het land of de regio zelf, en niet de deskundige, die de belangrijkste beslissingen neemt over de keuzen en prioriteiten.

Het RIS3-initiatief helpt nationale en regionale vertegenwoordigers te leren van de ervaringen van eerdere innovatiestrategieën en zou hen eveneens moeten helpen te bepalen wat hun regio of land uniek en verschillend maakt in de zin van innovatie en economische ontwikkelingen.

„Het specifieke karakter van slimme specialisatie als beleidsproces is dat het „verticale keuzen” met zich meebrengt. Dat betekent dat bepaalde technologieën en kennisgedreven activiteiten prioriteit krijgen om zo de middelen te concentreren op een klein aantal gebieden. Deze verticale keuzen brengen echter het gevaar met zich mee dat beleidsmakers zich gaan mengen in de marktprocessen (uitkiezen van winnaars). Dit is waarom het concept van slimme specialisatie voornamelijk gericht is op die processen en instrumenten die zorgen dat de logica achter de verticale keuzen van prioriteiten in overeenstemming wordt gebracht met de krachtige motor van marktgedreven experimenten en onderzoek (zakelijk ontdekkingsproces).”

Prof. Dominique Foray, die als eerste de term „slimme specialisatie” introduceerde, is Voorzitter Economie en Innovatiebeheer van het Collège du Management de la Technologie van de École Polytechnique Fédérale de Lausanne.

► MEER INFORMATIE VINDT U OP

▷ Informatieblad slimme specialisatie:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/smart_specialisation_nl.pdf
 Beschikbaar in alle talen op deze pagina:
http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_nl.cfm

▷ De „Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation (RIS3)” (Gids voor onderzoek en innovatiestrategieën voor slimme specialisatie (RIS3)) biedt methodologische uitleg voor beleidsmakers en uitvoerende organen over hoe een nationaal/regionaal RIS3 moet worden ontworpen, opgesteld en uitgevoerd.
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/smart_specialisation/smart_ris3_2012.pdf

▷ „Connecting Smart and Sustainable Growth through Smart Specialisation” (Slimme en duurzame groei koppelen door slimme specialisatie) is een praktische gids voor het integreren van duurzame groei, eco-innovatie, en doelstellingen voor ecosystemen in een RIS3.
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf

Betrokkenheid van belanghebbenden

Het lijkt geen twijfel dat de betrokkenheid van belanghebbenden een cruciale factor is om de belangrijkste marktsegmenten en onderscheidende kwaliteiten van een regio te bepalen, en de vereiste en soms ook harde keuzen te maken over prioriteiten.

Het is essentieel dat belanghebbenden erbij worden betrokken en dat er praktische samenwerking en gezamenlijk leiderschap worden ontwikkeld. Alleen zo kan echt één lijn worden getrokken.

Het RIS3-initiatief kan de schakel zijn die voorziet in analytische ondersteuning, begeleidend materiaal, opleiding, collegiale toetsing en nationale en transnationale evenementen. Zo kan het zakelijke ontdekkingsproces, dat het hart vormt van slimme specialisatie, worden geïnitieerd.

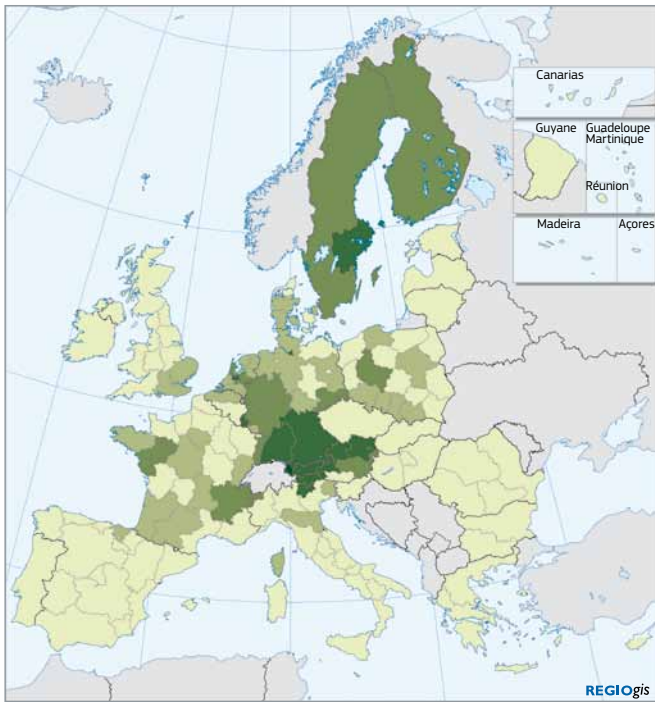

▶ LEVENSKWALITEIT IN REGIO'S HOOG ONDANKS ECONOMISCHE SOMBERTE

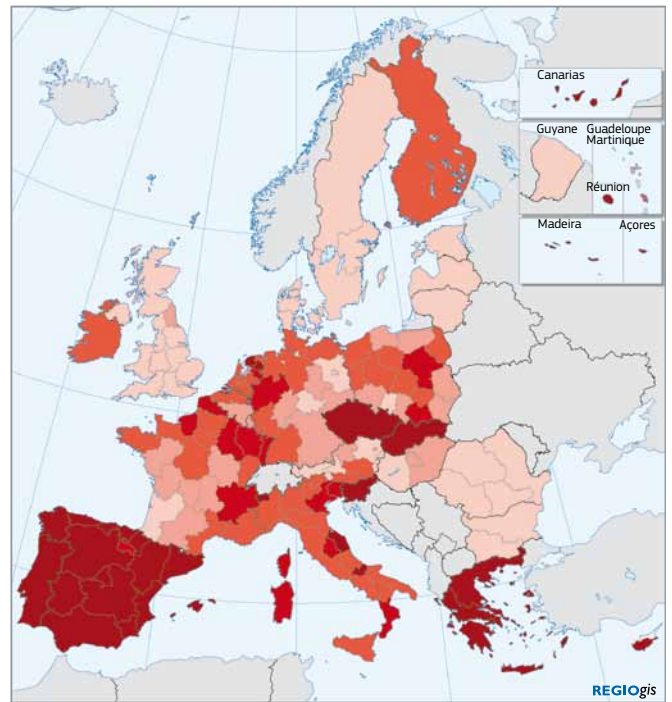
Uit de meest recente Eurobarometer-enquête getiteld „A view from the regions” (Het beeld vanuit de regio’s), die namens de Europese Commissie is verricht, komt een voorspelbaar pessimistisch algeheel beeld naar voren. Niettemin zijn er enige verrassende en bemoedigende resultaten.

Te midden van een grote economische crisis is het wellicht niet zo verassend dat in ongeveer driekwart van de ondervraagde EU-regio’s mensen somber zijn over de vooruitzichten voor de toekomst. Toch zijn er ook wat opmerkelijke verschillen tussen de regio’s en zijn er toch ook wat opmerkelijke tekenen van optimisme.

Voor de enquête zijn tussen 20 augustus en 15 september 2012 ruim 50000 mensen telefonisch ondervraagd, waarvan 300 in elke deelnemende regio. De keuze van de ondervraagde mensen is gemaakt op basis van een willekeurige selectie van telefoonnummers (vast en mobiel). De enquête is gehouden in 170 EU-regio’s die het gehele grondgebied van de EU beslaan. De keuze van te ondervragen regio’s ging uit van een hybride NUTS1-/NUTS2-model.

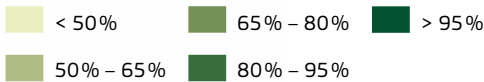
© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

► **Situatie van de economie in de regio**

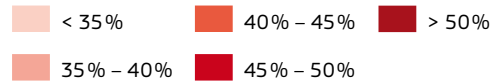
% DAT ANTWOORDT MET „GOED”

Bron: Flash Eurobarometer 356

► **Verwachtingen ten aanzien van de economische situatie in de regio**

% DAT ANTWOORDT MET „SLECHTER”

Bron: Flash Eurobarometer 356

Huidige situatie

Op de vraag wat men dacht over de huidige economische situatie in de eigen regio, gaf in 110 van 170 regio's meer dan 50% van de mensen aan dat de regio er slecht voor stond. Tegelijkertijd waren er enige opmerkelijke contrasten: 96% van de Oostenrijkers in de regio Vorarlberg had het gevoel dat het goed ging met de economie, terwijl in Continente in Portugal slechts 4% van de mensen dat idee had.

Vooruitzichten voor de toekomst

Op de vraag hoe de economische situatie zich naar verwachting de komende 12 maanden zou ontwikkelen, bleken de mensen in 125 van de 170 regio's erg somber te zijn over de vooruitzichten.

Al met al denkt 45% dat de toestand ongeveer gelijk zal blijven, terwijl 42% gelooft dat deze zal verslechteren. Slechts 10% voorziet een verbetering.

Niettemin was er flink wat optimisme te vinden in landen als Zweden, Denemarken, Letland, Estland en Bulgarije. Daar staat tegenover dat de mate van pessimisme opmerkelijk groot was in Griekenland, Cyprus, de Tsjechische Republiek, Slowakije, Slovenië, Spanje en Portugal.

Deze bevindingen hebben mogelijk strategische implicaties voor het gebruik van de EU-Structuurfondsen en waar deze naartoe moeten gaan om rekening te houden met deze verschillen.

Kwesties die prioriteit verdienen

Op de vraag wat de twee belangrijkste kwesties waren die in de regio speelden, noemde een grote meerderheid van 55% de werkloosheid, en wees 31% op de economische situatie.

En al zijn milieuproblemen nog niet vergeten als prioriteit, ze worden toch wel wat overschaduwd door de zorgen over de werkloosheid en de verzwakkende economie. Tegelijkertijd is de „braindrain” (15%) een grotere zorg dan de immigratie (12%). Het milieu scoorde slechts 8% en criminaliteit 17%.

In 113 van de 170 regio's werd werkloosheid door meer dan de helft van de mensen als het grootste probleem genoemd en in 46 regio's werd dat antwoord zelfs gegeven door ruim 70%: 15 regio's in Spanje, 12 in Frankrijk, 7 in Italië, 7 in Polen, 2 in Portugal, en 1 in het Verenigd Koninkrijk en in Slowakije en Hongarije als geheel.

Ook hier waren er opmerkelijke verschillen: in Warminsko-Pomorskie (PL) noemde 91% van de mensen werkloosheid als een van de twee belangrijkste kwesties, terwijl dat in Yorkshire en Humber (VK) slechts 11% was.

Levenskwaliteit

Ondanks de algehele somberte waren de Europeanen over het algemeen zeer positief over de levenskwaliteit van hun regio, waarbij gemiddeld 70% deze als „goed” betitelde en slechts 28% als „slecht”.

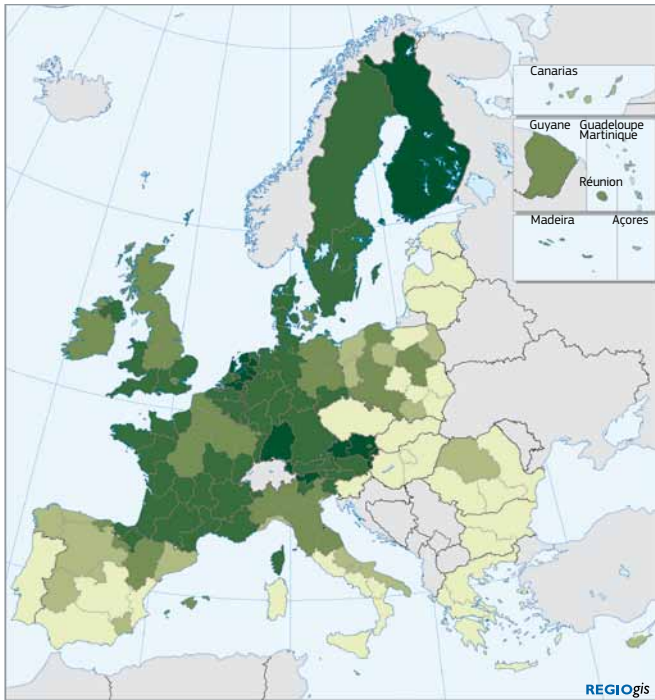
In 137 van de 170 ondervraagde regio's betitelde meer dan de helft van de mensen de levenskwaliteit in hun regio als „goed”.

De meest tevreden burgers zijn die in Oostenrijk, Finland, Luxemburg, Nederland en Zweden. Alle regio's van deze landen

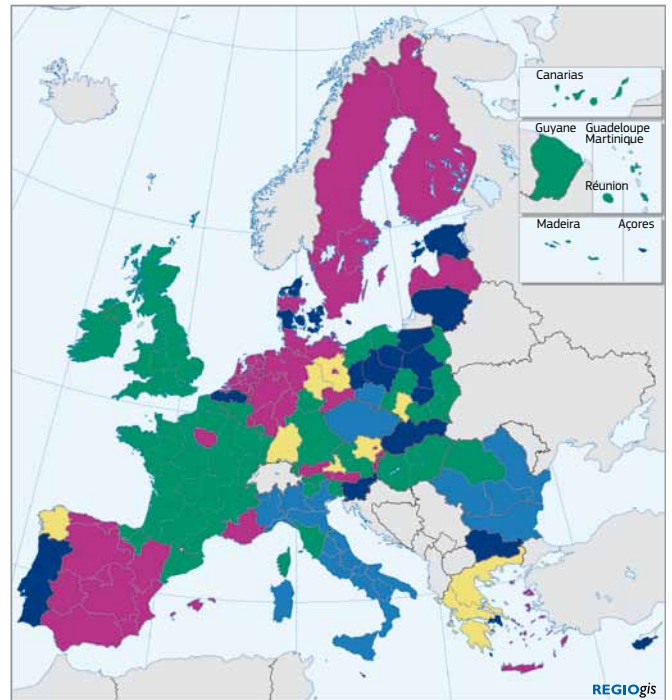
▶ Wat zijn naar uw mening op het moment de twee belangrijkste kwesties ten aanzien van (onze regio)? (max. 2 antwoorden)

	HOOG/LAAG	GEMIDDELD
1. Werkloosheid	91% / 16%	61%
2. Economische situatie	67% / 13%	32%
3. Gezondheidszorg	59% / 4%	20%
4. Mensen en/of bedrijven die de regio verlaten	48% / 1%	14%
5. Het onderwijs	59% / 1%	14%
6. Criminaliteit	58% / 2%	13%
7. Immigratie	53% / 0%	11%
8. Het milieu	22% / 0%	6%

Bron: „A view from the regions” (Het beeld vanuit de regio's), Flash Eurobarometer 356

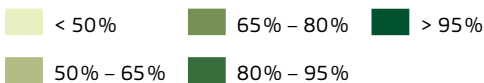
© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

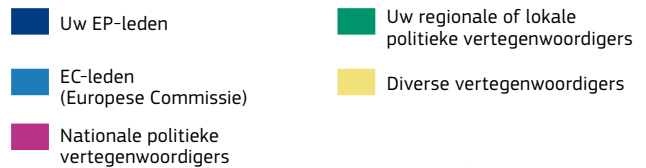
▶ Levenskwaliteit in de regio

% DAT ANTWOORDT MET „GOED”

Bron: Flash Eurobarometer 356

▶ Het best in staat het effect van het Europees beleid op het dagelijkse leven van burgers toe te lichten

Bron: Flash Eurobarometer 356

noteerden een tevredenheidspercentage („goed”) van meer dan 90%. Met name Drenthe (NL) en Vorarlberg (AT) sprongen eruit, met een tevredenheidspercentage ten aanzien van de levenskwaliteit in de regio van 99%.

Daarentegen beoordeelde 81% van de mensen in Közép-Magyarország in Hongarije de levenskwaliteit als „slecht”, evenals ruim 70% van de mensen in Campania (IT), Continente (PT) en in Slovenië als geheel.

Op de vraag hoe de levenskwaliteit zich naar verwachting de komende 12 maanden zou ontwikkelen, leken de vooruitzichten wat minder zorgelijk dan ten aanzien van de economische situatie. Negatieve vooruitzichten werden opgetekend in de regio's van 8 lidstaten, hoewel in slechts 5 daarvan de negatieve vooruitzichten echt in het oog sprongen: Cyprus, Griekenland, Spanje, Slovenië en Slowakije.

Toelichting op het EU-beleid

Welke vertegenwoordigers zijn het best in staat het effect van het EU-beleid op de levens van burgers toe te lichten?

De meeste mensen vinden dat hun nationale (20%) of lokale (21%) politici degenen zijn die het best het effect van het EU-beleid kunnen toelichten. Al met al vindt slechts 16% dat de leden van het Europees Parlement deze rol het beste vertolken.

In Nederland kiest echter 50% van de ondervraagden voor nationale vertegenwoordigers als woordvoerders van de EU, terwijl in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk 30% kiest voor regionale of lokale vertegenwoordigers om het EU-beleid voor het voetlicht te brengen. Tot slot worden de leden van het EP als woordvoerders van de EU aangewezen door 30% van de mensen in Denemarken en Malta.

In dit opzicht zou de voornaamste conclusie van deze enquête kunnen zijn dat al deze politici een rol hebben te spelen als woordvoerders van de EU.

▶ MEER INFORMATIE VINDT U OP http://ec.europa.eu/health/eurobarometers/index_en.htm

▶ INNOVATIE IN REGIONALE EN STEDELIJKE ONTWIKKELING

DE REGIOSTARS-PRIJZEN 2014

De RegioStars-prijzen worden elk jaar door de Europese Commissie georganiseerd om goede praktijken in stedelijke en regionale ontwikkeling te ontdekken. Zo worden originele en innovatieve projecten, die een inspiratie kunnen vormen voor overige regio's, in de schijnwerpers gezet.

De RegioStars-prijzen 2014 zijn verdeeld over de volgende categorieën:

1 ▶ SLIMME GROEI

INNOVATIE BIJ KMO'S

Projecten die worden voorgedragen in deze categorie omvatten idealiter plannen en maatregelen die overige publieke autoriteiten kunnen inspireren om een beleidsmix te formuleren die innovatie bij kmo's stimuleert. Projecten kunnen bijvoorbeeld helpen verbanden te creëren om de groei van nieuwe sectoren en plaatsgebonden economische transformatie mogelijk te maken, de ingebruikneming van nieuwe vormen van innovatie te bevorderen, innovatieve financiële steunmaatregelen voor kmo's te ontwikkelen, en markttoegang tot en in ingebruikneming van innovaties door kmo's te bevorderen.

2 ▶ DUURZAME GROEI

GROENE GROEI EN BANEN DOOR MIDDEL VAN BIO-ECONOMIE

Cohesiebeleid biedt tal van mogelijkheden voor lokale en regionale autoriteiten, gemeenschappen en belanghebbenden om projecten in de bio-economische sector ten uitvoer te leggen. Voorbeelden van projecten die in deze categorie kunnen worden ingediend zijn onder meer acties ter ondersteuning van afvalvermindering, de ontwikkeling van innovatieve koolstofarme technologieën en innovatieve acties met betrekking tot het gebruik van bio-energie.

3 ▶ INCLUSIEVE GROEI

BANEN CREËREN VOOR JONGEREN

Deze categorie is gericht op projecten die steun ontvangen uit de fondsen van het cohesiebeleid en die bijdragen aan de strijd tegen de jeugdwerkloosheid. Typische projecten zijn ondersteunende diensten voor kmo's, waarbij jongeren aan een baan worden geholpen en steun wordt geboden aan startende ondernemingen van jonge ondernemers.

4 ▶ CITYSTAR

INVESTERINGSPROJECTEN IN DUURZAAM STEDELIJK OPENBAAR VERVOER

Deze categorie betreft de ontwikkeling van grootschalige projecten op het vlak van duurzaam stedelijk vervoer en draagt bij aan de ontwikkeling van integrale strategieën om verschillende gelieerde kwesties aan te pakken. Typische projecten kunnen bijvoorbeeld omvangrijke investeringen in tram- of metrosystemen zijn dan wel investeringen in intermodale knooppunten.

5 ▶ GROTE INVESTERINGSPROJECTEN

ENERGIE-EFFICIËNTIE EN KOOLSTOFARME ENERGIE

Gebouwen vertegenwoordigen ongeveer 40% van de CO₂-uitstoot in de EU. Het is daarom van groot belang om in deze sector de energie-efficiëntie te verbeteren. Deze categorie is gericht op grootschalige regionale, multiregionale of nationale plannen die het bewustzijn van de voordelen van investeringen in energie-efficiëntie bevorderen of meer energie-efficiëntie in overheidsgebouwen of huisvestingsprojecten voor achtergestelde groepen stimuleren. De voorgestelde projecten worden beoordeeld op de mogelijkheden die zijn gecreëerd voor cohesiefinanciering, de hoeveelheid verbeterde gebouwen/m², of overige relevante indicatoren.

Voortbouwen op succes

De RegioStars-prijzen 2014 zouden moeten voortbouwen op het succes van de editie van 2013, toen een recordaantal van 149 aanmeldingen werd ontvangen van projectfinanciers en regio's uit de gehele EU. De uiterste datum voor aanmeldingen voor RegioStars 2014 is 19 april 2013.

▶ MEER INFORMATIE VINDT U OP

Nadere informatie over de categorieën en de aanmeldingsprocedure vindt u hier:
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_en.cfm

▶ EUROPA IN MIJN REGIO FOTOWEDSTRIJD

Benadrukken van het uitstekende werk dat projecten uit geheel Europa met behulp van EU-financiering leveren en nagaan wat deze projecten betekenen voor plaatselijke gemeenschappen. Dit waren de doelstellingen van de innovatieve fotowedstrijd „Europa in mijn regio”, die afgelopen zomer door het DG Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling is gelanceerd.

De opdracht: fotografeer een EU-project en zorg dat er ergens in beeld een aankondiging staat van de EU-fondsen die voor de investering zijn gebruikt, bijvoorbeeld op een billboard of plaquette. Twee categorieën zijn al open voor aanmeldingen: „Mijn project”, open voor begunstigden van door het EFRO of het Cohesiefonds gefinancierde projecten; en „Ooggetuige”, open voor iedereen die een goede fotomogelijkheid tegenkomt in zijn of haar regio of juist daarbuiten tijdens een bezoek aan een andere regio. De competitie „Europa in mijn regio” is gepromoot en opgezet via sociale media, in het bijzonder via Facebook-aanmeldingen. De wedstrijdinzendingen zijn geüpload naar een online platform, waar kan worden gestemd om een shortlist van favorieten te selecteren. Daarna zal een vakjury de uiteindelijke twee winnaars in elke categorie selecteren.

Simeon Mitkov, Cristina Dumitru Tabacaru, Marek Babula en Boyan Ivanov nemen hun prijzen in ontvangst van commissaris Johannes Hahn

De vier wedstrijdwinnaars zijn tijdens de Open Dagen in oktober naar Brussel gekomen om hun prijs ter waarde van 1 000 EUR aan fotoapparatuur van Johannes Hahn, de commissaris voor Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling, in ontvangst te nemen. Naar aanleiding van het succes van het afgelopen jaar staat de wedstrijd ook in 2013 weer op het programma, zodat fotografen in de dop opnieuw de kans hebben met de wereld te delen wat „Europa in mijn regio” voor hen betekent.

▶ **1 083** wedstrijdinzendingen uit ▶ **27** landen
 ▶ **7 354** stemmen
 ▶ **1 088 985** bezoekers aan de social media app

Toename van het verkeer op de Facebook-pagina van de Europese Commissie met ▶ **1 075 %**

gedurende de wedstrijd en een toename van het aantal „likes” in Facebook met ▶ **18 785**

▶ De poster op pagina 20-21 is op verzoek in A1-formaat verkrijgbaar bij: regio-panorama@ec.europa.eu

1. Winnaar „Ooggetuige”: Cristina Dumitru Tabacaru – Project: Modernisering van Nicolae Balcescustraat – Mioveni, Roemenië
2. Winnaar „Ooggetuige”: Simeon Mitkov – Project: Communicatiecomplex „SERDICA” – Sofia, Bulgarije
3. Winnaar „Mijn project”: Marek Babula – Project: Modernisering van het „Sporcik”-sportveld – Siemianowice Śląskie, Polen
4. Winnaar „Mijn project”: Boyan Ivanov – Project: Renovatie van het scholencomplex „N.Y.Vapcarov” – Het dorp Drenovec, Bulgarije

EUROPE IN MY REGION PHOTO COMPETITION 2012

Regional Policy: www.ec.europa.eu/info/regio

▶ IN UW EIGEN WOORDEN

NATIONALE EN REGIONALE OPVATTINGEN OVER HET COHESIEBELEID

Panorama
verwelkomt
alle bijdragen!

Opnieuw roept *Panorama* de belangrijkste „consumenten” van het cohesiebeleid op nationaal en regionaal niveau op hun stem te laten horen en feedback te geven over hoe het Europees beleid op lokaal niveau functioneert, bijvoorbeeld over de huidige prestaties en successen of om inzicht te geven in de voorbereidingen op de komende programmeringsperiode.

Omdat er in de 27 EU-lidstaten in totaal meer dan 270 regio's zijn, die elk hun eigen specifieke economische en culturele achtergrond en behoeften hebben, is het van belang dat beleidsmakers, bestuurders en ambtenaren op alle niveaus goed doordrongen zijn van het werkelijke effect dat het cohesiebeleid aan de basis heeft.

In deze editie geeft *Panorama* een overzicht van de feedback uit vijf lidstaten en regio's die hun opvattingen hebben gedeeld over het effect van het cohesiebeleid op hun grondgebied en hun burgers. Portugal en Roemenië kijken vooruit naar de voorbereidingen voor de komende programmeringsperiode 2014-2020, terwijl de Duitse regio's Baden-Württemberg en Sleeswijk-Holstein nader ingaan op de resultaten van de periode 2007-2013. Daarnaast benadrukt de regio Andalusië (ES) het effect en de successen van 25 jaar regionale beleidsondersteuning.

Panorama verwelkomt alle bijdragen en deze worden mogelijk in een toekomstige editie opgenomen:
▶ regio-panorama@ec.europa.eu

▶ PORTUGAL

▶ DE VOLGENDE PROGRAMMERINGSPERIODE EN DE EUROPA 2020-STRATEGIE VANUIT NATIONAAL GEZICHTSPUNT

VOORBEELDEN VAN PROJECTEN EN WERKZAAMHEDEN IN HET KADER VAN HET NATIONAAL STRATEGISCH REFERENTIEKADER (NSRK)

De Portugese economie heeft de afgelopen tien jaar te kampen gehad met de nodige problemen en beperkingen. Tezamen met de resultaten van operationele en strategische beoordelingen van de belangrijkste programma's in het kader van de Structuurfondsen, heeft dit binnen het communautair kader voor 2007-2013 geleid tot de goedkeuring van een meer selectieve strategie met betrekking tot de doelstellingen van concurrentievermogen en innovatie.

Het operationele programma COMPETE vormt zowel het anker als aandrijfmechanisme van de nationale operationele agenda voor aspecten van concurrentievermogen. Het programma is erop gericht een economie te bevorderen die is gebaseerd op kennis en innovatie, verbeterde vaardigheden in segmenten met grotere toegevoegde waarde en technologische marktsegmenten, een hoger productieniveau, en een geconsolideerde toename van de export.

COMPETE bevordert de betrekkingen tussen wetenschap en de markt, waarbij bevordering en ontwikkeling van diverse initiatieven worden aangemoedigd:

- mede bevorderen van O&O-projecten tussen ondernemingen en nationale wetenschappelijke en technologische instellingen;
- creëren van een O&O-kern binnen ondernemingen, waarbij creativiteit wordt bevorderd en innovatie mogelijk wordt gemaakt;
- bevorderen van de mogelijkheden van kmo's en hun bedrijfsmodellen, waarbij deze worden gestimuleerd te investeren in de niet-tastbare aspecten van concurrentievermogen (innovatie, kwaliteit, verkoop en marketing, internationalisering, ontwerp, intellectueel eigendom, informatie- en communicatietechnologie, milieu en energie-efficiëntie, enz.);
- ten uitvoer leggen van investeringsprojecten, indien deze exclusief projecten betreffen die resulteren in de productie van nieuwe goederen en diensten of het gebruik van nieuwe technologische processen of organisatorische of innovatiemarkten.

Tot nu toe hebben 4679 ondernemingen steun gekregen. Daarbij gaat het onder meer om steun uit hoofde van het EFRO voor een bedrag van 2,7 miljard EUR, alsmede subsidiabele investeringen voor een bedrag van 6,2 miljard EUR. Er zijn meer dan 1 500 O&O-projecten ondersteund, waarbij steun van het EFRO is ingezet voor een bedrag van 528 miljoen EUR.

In de Europa 2020-strategie worden de strategische opties waarvoor Portugal heeft gekozen in het huidige kader van de EU-Structuurfondsen en de agenda voor concurrentievermogen benadrukt. Hierdoor moet de behoefte aan grotere operationele gerichtheid worden versterkt, met als doel een sneller herstel van Europa door middel van slimme specialisatie, duurzaam concurrentievermogen en inclusieve groei.

De drie stuwende factoren achter groei (slim, duurzaam en inclusief) en de zeven vlaggenschipinitiatieven fungeren als katalysatoren om de onderlinge sterke punten en het onderlinge potentieel van de verschillende Europese regio's te mobiliseren. In Portugal betekenen deze factoren dat wordt gestreefd naar een selectieve strategie en collectieve verantwoordelijkheid voor wederopbouw die gericht is op slimme en duurzame groei.

De investeringen in de drie groeifactoren hebben geleid tot feitelijke projecten met concrete resultaten:

Intelligente sokken

Een sok die de geïntegreerde biometrische gegevens kan bijhouden

Het project is een combinatie van O&O, ontwikkeling van een patent en, recentelijk, toetreding tot de markt. De sok, die is gemaakt van milieuvriendelijk materiaal op basis van traditionele processen, houdt onze fysiologische gegevens bij, waardoor een innovatieve, technologische en gebruiksvriendelijke productie tegen een concurrerende prijs kan worden gerealiseerd.

EFRO-investeringen hebben het O&O-project inzake zonnepanelen ondersteund

FIORIMA, S. A. is een Portugese kmo die hoogwaardige producten voor de textielindustrie produceert en op de markt brengt. Het bedrijf richt zich vanaf 1985 exclusief op de productie van sokken.

In een mondiaal concurrerende markt heeft de onderneming fors geïnvesteerd in de ontwikkeling van nieuwe producten op basis van nieuwe technologieën, waarbij nieuwe materialen en intelligente systemen zijn geïntegreerd.

Dit project, waarvoor ook een internationaal patent is aangevraagd, bevat een biometrisch sensorsysteem dat is ingebouwd in de sok en dat gegevens kan verwerken en opslaan en informatie kan bieden aan de gebruiker via een PDA-telefoon met een besturingssysteem (OS, Android, Windows Phone). De gegevens omvatten temperatuur, hartslag en fitnessfuncties (afgelegde afstand, snelheid, calorieën, gebruiksduur, enz.).

IntellWheels

Een project waarbij kunstmatige intelligentie en robotica worden gecombineerd om de levenskwaliteit te verbeteren

IntellWheels is een innovatief project op het vlak van kunstmatige intelligentie en robotica dat aan mensen met een beperkte mobiliteit grotere autonomie en levenskwaliteit kan bieden door middel van de ontwikkeling van een platform waarop iedereen een rolstoel kan laten ombouwen tot

een goedkope Smart Wheelchair (CRI), waarvoor slechts een klein aantal ergonomische wijzigingen vereist zijn.

Het project heeft geresulteerd in de bouw van prototypes en de toetsing daarvan door de Portugese Vereniging van spastische verlamming en door het Instituut voor medische technologie van Porto. Tevens zijn er 20 artikelen gepubliceerd in wetenschappelijke tijdschriften en zijn er internationale conferenties georganiseerd. De geldigverklaring van het systeem zou er op de middellange termijn toe moeten leiden dat CRI IntellWheels commerciële producten worden, met grote mogelijkheden voor ondersteuning van ouderen en mensen met ernstige motorische handicaps.

SolarTiles

Ontwikkeling van fotovoltaïsche zonnepaneelsystemen

Dit betreft een O&O-project dat onder leiding stond van Revigrés, een onderneming die op laboratoriumschaal functionele prototypes van keramische producten ontwikkelt, waarin fotovoltaïsche technologie is verwerkt, alsmede zeer efficiënte dekplaten voor gebouwen (voor zowel daken als gevels) waarin dunne laagjes fotovoltaïsche technologie zijn verwerkt. Deze nieuwe multifunctionele producten zijn een combinatie van functionaliteit, esthetica en energieproductie.

Paula Ascensão

Directeur Communicatie
Beheersinstantie COMPETE
Ministerie van Economie en Ontwikkeling

ROEMENIË

REGIONALE ONTWIKKELING IN DE PERIODE 2014-2020: VOORBEREIDINGEN VAN DE BEHEERSINSTANTIE

DE EERSTE STAP: EEN FUNCTIONEEL PARTNERSCHAPSKADER

De speciale interventie-eenheid in Midden-Roemenië heeft steun uit het EFRO ontvangen

Vanaf 2012 zijn er diverse nationale partnerschapsstructuren opgezet. Deze zijn bedoeld om te zorgen voor voortdurend overleg tussen de nationale, regionale en lokale bestuurs-, economische en sociale partners en organisaties uit het maatschappelijk middenveld, met als doel de strategische doelstellingen, prioriteiten en interventiegebieden voor de aan Roemenië toegewezen EU-fondsen voor de periode 2014-2020 te bepalen.

Om te zorgen voor de complementariteit van de financiering en om partners te betrekken bij het opstellen van de programmadocumenten, zijn er een aantal comités in het leven geroepen: het Adviescomité regionale ontwikkeling, het Thematisch adviescomité voor toerisme, cultuur en cultureel erfgoed, en het Adviescomité territoriale cohesie. Deze drie comités worden gezamenlijk gecoördineerd door het ministerie van Regionale Ontwikkeling en Toerisme, het ministerie van Europese Zaken en het ministerie van Cultuur en Nationaal Erfgoed.

Regionale en lokale instanties erbij betrekken

Maar hoe krijg je alle partijen op nationaal, regionaal en lokaal niveau aan dezelfde onderhandelingstafel? De beheersinstantie van het regionaal operationeel programma binnen het ministerie van Regionale Ontwikkeling en Toerisme heeft als oplossing gekozen voor oprichting van het Adviescomité

regionale ontwikkeling, een orgaan waarin bureaus en adviescolleges voor regionale ontwikkeling, overheidsinstanties en ngo's vertegenwoordigd zijn. De 45 leden zorgen gezamenlijk dat de prioriteiten, resultaatindicatoren en uitvoeringsmiddelen voor regionale ontwikkeling en de indicatieve financiële toewijzingen voor elke regio worden vastgesteld.

Van regionale behoeften tot Europa 2020: de lessen uit het verleden

Er vinden voortdurend werkbijeenkomsten plaats tussen de beheersinstantie en de bureaus voor regionale ontwikkeling. Deze zijn erop gericht de plannen voor regionale ontwikkeling voor 2014-2020 op te stellen. Daarbij wordt rekening gehouden met diverse kanten van de materie, zoals de behoeften die op regionaal niveau zijn vastgesteld, de ontwikkelingsbehoeften van Roemenië voor de komende tien jaar, de strategische doelen die op Europees niveau zijn vastgelegd, en de ervaringen die zijn opgedaan bij het gebruik van de fondsen gedurende de periode 2007-2012:

- slimme groei: modernisering en diversificatie van regionale economieën door stimulering van sectoren met een economische toegevoegde waarde, innovatieve producten en processen en de activiteiten van onderzoek en ontwikkeling;

- duurzame groei: maatregelen om het effect van de klimaatverandering te beperken, de energie-efficiëntie en het aandeel aan duurzame energiebronnen vergroten; projecten op het gebied van territoriale samenwerking met een groot effect op regionaal niveau; en op het vlak van territoriale cohesie, aandacht voor duurzame stadsontwikkeling en coördinatie van de sectorale beleidsmaatregelen;
- onderwijs en sociale inclusie: een hoger werkgelegenheidspercentage voor vrouwen, jongeren en mensen van 55 jaar of ouder; onafgebroken beroepsopleiding, heroriëntatie en specialisatie; ontwikkeling van een ondernemingscultuur; vermindering van voortijdig schoolverlaten; toename van het percentage universitair afgestudeerden; en ontwikkeling van arbeidsmogelijkheden in plattelandsgebieden.

De rol van het bestuur is om te zorgen voor synergie (complementariteit van de maatregelen die uit hoofde van de diverse beleidsmaatregelen worden gefinancierd), een functioneel partnerschapskader (door de verantwoordelijkheden en taken van elke partner duidelijk te omschrijven), proactieve communicatie inzake de financieringsvoorwaarden en selectiecriteria en procedures, en een doelmatig toezicht op het beheer van de fondsen.

Afdeling communicatie

Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Toerisme

► DUITSLAND

► HET EFRO ALS MOTOR VOOR GROEI EN WERKGELEGENHEID IN SLEESWIJK-HOLSTEIN

In de huidige financieringsperiode 2007-2013 is ongeveer 374 miljoen EUR uit hoofde van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) toegewezen aan Sleeswijk-Holstein.

De regering van de deelstaat Sleeswijk-Holstein gebruikt deze middelen onder andere voor innovaties, ontwikkeling van de kenniseconomie en versterking van het concurrentievermogen van ondernemingen. Er is echter ook financiering gegaan naar clusterstructuren en -netwerken, projecten op het vlak van onderzoek en verdere beroepsopleiding, de kwalificatie van personeel en duurzame stadsontwikkeling. Zo dragen de EFRO-fondsen bij aan uitbreiding van de initiatieven op het gebied van ondernemerschap, regionale innovatiecapaciteiten en plaatselijke werkgelegenheid.

Op basis van een uitgebreide evaluatie zijn de nodige aanpassingen aangebracht aan het operationeel programma voor Sleeswijk-Holstein. Nu de aanvraag voor de wijziging in april 2012 door de Europese Commissie is goedgekeurd, kan de financiering nog nauwkeuriger worden toegespitst.

Eind 2011 ontvingen 878 projecten, met totale kosten van ongeveer 862,5 miljoen EUR, financiering. Ongeveer 260,7 miljoen EUR daarvan was afkomstig van het EFRO. 3704 nieuwe banen zijn gecreëerd en nog eens 31.777 banen zijn veiliggesteld.

Een van de door het EFRO gefinancierde projecten is bijvoorbeeld de uitbreiding van het Fraunhofer Institute for Silicon Technology (ISIT) in Itzehoe. Als een van de brandpunten van

Een van de door het EFRO gefinancierde projecten is de uitbreiding van het Fraunhofer Institute for Silicon Technology (ISiT) in Itzehoe

het innovatiegebied van Itzehoe, een van de meest dynamische locaties voor micro-elektronica in Duitsland, zal het ISiT ook in de toekomst een gerenommeerde onderzoekspartner voor de industrie zijn. Het instituut kan nieuwe procedures op het gebied van microbiologie en nanotechnologie ontwikkelen en zijn reputatie in zowel Europa als de gehele wereld bestendigen. De technologische vlakken van vermogens-elektronica en microsysteem-technologie maken in het Fraunhofer Institute in Itzehoe momenteel een periode van krachtige groei door.

De totale financiering voor het ISiT bedraagt nu 27,45 miljoen EUR, met inbegrip van 18,3 miljoen EUR uit het EFRO. In het kader van dit project, met een totale omvang van 36,6 miljoen EUR, is er tevens 1 000 m² aan cleanroom en is er nog eens 1 000 m² aan kantoor- en meetlaboratoriumruimte ontwikkeld. ISiT heeft op deze manier ook op de lange termijn voldoende werkruimte tot zijn beschikking en kan derhalve zijn onderzoeksactiviteiten blijven uitbreiden om voor de industrie een aantrekkelijke onderzoekspartner te blijven.

Sinds de publicatie van de ontwerpverordeningen in oktober 2011, heeft Sleeswijk-Holstein zich intensief voorbereid op de structurele financieringsperiode 2014-2020, ook al bestaat er op het moment flink wat onzekerheid vanuit financieel en inhoudsgerelateerd oogpunt.

De deelstaatregering van Sleeswijk-Holstein verwelkomt de sterke gerichtheid van het toekomstige regionale beleid van de EU op de doelstellingen van de Europa 2020-strategie, evenals de concentratie van fondsen op de belangrijkste kwesties en uitdagingen voor de toekomst. De gespecificeerde

quota's (80% van de fondsen uit het EFRO voor drie thematische doelstellingen) baren de regering echter enige zorgen, aangezien belangrijke regionale invloedssferen hierdoor te zeer worden beperkt.

Daarom pleit de deelstaatregering van Sleeswijk-Holstein er in het kader van de onderhandelingen op Europees en nationaal niveau voor dat bepaalde van binnen uit ontwikkelde capaciteiten, met inbegrip van een duurzame toeristische infrastructuur, in de meer ontwikkelde regio's ook financiering kunnen krijgen. Onderhoud en verbetering van het concurrentievermogen van het toerisme kan eveneens een aanzienlijke bijdrage leveren aan de bevordering van intelligente, duurzame en geïntegreerde groei.

Nu de sociaaleconomische analyse en de analyse van sterke en zwakke punten zijn afgerond, gaat de aandacht uit naar de ontwikkeling van strategieën op maat en de oriëntatie op inhoud van het EFRO-programma 2014-2020. Dit gebeurt met intensieve participatie van de partners op regionaal niveau, de economische en sociale partners en niet-gouvernementele organisaties.

Sleeswijk-Holstein heeft hoge verwachtingen van de komende financieringsperiode.

Rüdiger Balduhn

Minister van Economie, Werkgelegenheid, Transport en Technologie Sleeswijk-Holstein

▶DUITSLAND

▶ECONOMISCH SUCCES TEN BEHOEVE VAN HET MILIEU

Het regionaal programma voor concurrentievermogen en werkgelegenheid in Baden-Württemberg, dat onder het EFRO valt, heeft in de huidige financieringsperiode opmerkelijke economische en financiële resultaten behaald.

In de regio is ruim 1,4 miljard EUR geïnvesteerd, waarvan 143,4 miljoen EUR afkomstig uit het EFRO, en er zijn ongeveer 5 000 nieuwe banen gecreëerd. Een bedrag van 31 miljoen EUR werd toegekend aan onderzoek en technologie. Bovendien zijn er dankzij de EFRO-maatregelen ongeveer 38 hectaren aan industrie-, handels-, verkeers- en bedrijfsterreinen opnieuw ontwikkeld en is er ruim 440 000 ton op de totale CO₂-uitstoot bespaard.

Ondersteuning van structurele transformatie

Globalisatie van markten, veranderingen in de arbeidssfeer en het vrijetijdsgedrag, en het groeiende belang van de factor kennis plaatsen de economie voor nieuwe uitdagingen. De deelstaat Baden-Württemberg ondersteunt de door het EFRO ingezette structurele transformatie met twee zeer verschillende concepten. In de wijk Jungbusch in Mannheim, een wijk die in het bijzonder de invloed ondergaat van structurele transformatie, is reeds in de vorige financieringsperiode 2000-2006 begonnen met een plan voor stedelijke verbetering aan de hand van de bouw van een popmuziekacademie. Dit opleidingsinstituut, dat al binnen een paar jaar in geheel Europa faam verwierf, is in de huidige financieringsperiode

uitgebreid. Momenteel worden er twee master-opleidingen geboden: „Popmuziek” en „Muziekscheppende industrieën”. Met financiering uit het cluster voor muziekindustrie is de onafhankelijkheid van afgestudeerden en de inbedding van de popacademie in de bestaande economische structuren verbeterd.

De goudstad Pforzheim, het centrum van de Duitse juwelen- en horloge-industrie, kan terugkijken op een lange traditie van goudverwerking. Met de bouw en de opening van een creatief centrum is aan de lange historie van sieradenproductie nu een nieuw hoofdstuk toegevoegd. Het creatief centrum is gebouwd in de stijl van de vroegere art-nouveauxwembaden uit het begin van de 20ste eeuw. Jonge ondernemingen en project- en werkgroepen uit een breed scala van scheppende industrieën kunnen er kantoorruimte huren of simpelweg tijdelijk de werkplekken of computers gebruiken.

Organiseren van demografische transformatie

Demografische transformatie, de toenemende vergrijzing van een afnemende bevolking en het gebrek aan jonge, goed opgeleide werknemers zijn verdere problemen waar de economisch dynamische deelstaat Baden-Württemberg mee te kampen heeft. In dit scenario zijn sinds 2008 verschillende modellen ontwikkeld en uitgevoerd in een modelproject voor de EU-vlaggenschipprojecten voor innovatieve gemeentelijke ontwikkeling.

Het EU-vlaggenschipproject Gmünder-kennisworkshop (model)

In een van deze modellen werden gehandicapte personen die eerder verzorgd werden in instellingen, geïntroduceerd op de arbeidsmarkt. De „Villa Artis” in Heitersheim aan de Boven-Rijn is een combinatie van een therapeutische kunstacademie, waar de speciale artistieke talenten van gehandicapte personen worden ontdekt en bevorderd, met een café. Personen met en zonder een handicap werken hier samen.

Het EU-vlaggenschipproject Gmünder-kennisworkshop heeft een andere benadering: scholieren, met name diegenen uit educatief kansarme milieus, krijgen buitenschoolse mogelijkheden aangeboden om op een speelse en prettige manier kennis te maken met techniek en technologie. Zo wordt de doelgroep van personen tussen 8 en 18 jaar bekendgemaakt met technische beroepen. Beide projecten streven ernaar het voorheen ongebruikte potentieel van personen naar boven te halen.

Partners erbij betrekken

De genoemde projecten zijn mede mogelijk gemaakt door nauwe samenwerking tussen de gemeenten en de overige partners. Op basis van de voortdurende dialoog vanaf de start van de projecten worden de afzonderlijke projecten gevormd en gewijzigd, aangescherpt en aangepast.

Naar aanleiding van de ervaringen met het betrekken van economische en sociale groepen bij de projecten, is de deelstaat Baden-Württemberg ook een intensieve dialoog gestart met economische, wetenschappelijke, sociale en milieupartners bij de planning van de nieuwe financieringsperiode in de operationele programma's van het EFRO. In de ruim veertig evenementen, dialoogfora, discussies en presentaties die tot op heden zijn georganiseerd, heeft de deelstaat zijn opvattingen met betrekking tot de toekomstige EFRO-programma's nader uitgewerkt, besproken met partners, gewijzigd en verdicht. Een belangrijk aandachtspunt van de komende financieringsperiode betreft de financiering van hogeronderwijsinstellingen in plattelandsgebieden. Omdat ze zeer gedecentraliseerd zijn, kunnen opleidings-, wetenschappelijke en onderzoeksinfrastructuren uitgroeien tot een handelsmerk van een regio.

Dr Georg Ris

Beheersinstantie EFRO, ministerie van Plattelandszaken en Consumentenbescherming Baden-Württemberg

SPANJE

25 JAAR SUCCESVOL EUROPEES REGIONAAL BELEID IN ANDALUSIË

Voorafgaand aan de volgende programmeringsperiode en de deelname aan het debat over de toekomst van het cohesiebeleid, maakt Andalusië de balans op van 25 jaar lidmaatschap van de Europese Unie. De regio licht een paar van de belangrijkste verrichtingen uit op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, transport, gezondheidszorg en duurzame energie, om maar een aantal indicatoren te noemen, die de convergentie met de rest van de referentie-economieën hebben bevorderd.

Vanaf het moment dat Spanje toetrad tot de EU, heeft Andalusië ongeveer 80 miljard EUR ontvangen, waarvan 41 miljard EUR afkomstig is uit het cohesiebeleid. Met behulp van deze middelen heeft de regio een ingrijpende economische en sociale transformatie weten te verwezenlijken. De regio heeft zo aanzienlijke vooruitgang geboekt op weg naar zowel reële als nominale convergentie met overige regio's.

Tussen 1986 en nu heeft Andalusië een stijging met 26 convergentiepunten gerealiseerd ten opzichte van het EU-gemiddelde. Dit vindt zijn weerslag in indicatoren zoals het bnp per hoofd van de bevolking, dat met een factor vijf is toegenomen en in 2011 reikte tot 17 587 EUR per inwoner.

Een deel van het geld is geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling, een sector die is gegroeid met een factor 16. Dit betekent dat het aandeel van het bnp dat kan worden teruggevoerd op uitgaven aan O&O, gestegen is met een factor 3,3. Dat is 12,6 keer meer dan de groei die in de EU als geheel is gerealiseerd.

De structuren en synergie-effecten van het regionale innovatiesysteem zijn verbeterd, de O&O-activiteiten zijn uitgebreid en er zijn nieuwe mechanismen voor technologische overdracht ingevoerd. Dit is verwezenlijkt aan de hand van het opzetten van een netwerk voor O&O-infrastructuur,

het bieden van diensten om kmo's te ondersteunen bij innovatie, het bevorderen van ondernemerschap en het verhogen van de financieringsbronnen voor innovatie. Aldus zijn er innovatieve maatregelen doorgevoerd, zoals het opzetten van het Andalusisch technologisch netwerk en het instellen van de algemene subsidie voor innovatie, technologie en ondernemerschap, waardoor innovatie en de ontwikkeling van ondernemerschap in Andalusië worden ondersteund. Verder zijn er het initiatief JEREMIE, ter bevordering van duurzame ondersteuning van kmo's, en het initiatief JESSICA, ter ontwikkeling van geïntegreerde stadsprojecten.

Wat betreft de vervoersinfrastructuur, heeft Andalusië een groei doorgemaakt in de zin van de hoeveelheid autowegen, snelwegen en overige wegen, hetgeen heeft geleid tot een verbetering van de fysieke structuur van de regio. Hoogtepunten van de recent afgeronde acties zijn onder meer de ingebruikname van de Andalusische snelweg (A-92) en de hogesnelheidstrein tussen Sevilla en Madrid. De grote bedragen die zijn geïnvesteerd in transport, hebben geresulteerd in een toename van het aantal kilometers verkeersweg. In 2010 bereikte dit de grens van 30 km per km², dat is 9,1 keer meer dan in 1985. De lengte van het hogesnelheidsspoornetwerk bereikte dat jaar 358,6 km.

Voor wat betreft de toegang tot nieuwe technologieën: in 1986 was het percentage Andalusische ondernemingen met telematikanetwerken nog bijna nul, terwijl in 2011 95,5% van de ondernemingen beschikte over breedbandinternettoegang.

Evenzo heeft de energieproductie uit duurzame bronnen aan belang gewonnen. Met name het aandeel elektriciteit dat wordt opgewekt uit duurzame bronnen is meer dan verdubbeld tussen 1989 (7,9%) en 2009 (19,6%). Deze toename van de productie van duurzame energiebronnen (met name zonne-, wind- en bio-energie) heeft de weg vrijgemaakt voor een nieuw, meer gediversifieerd energiemodel, dat overeenstemt met de economische ontwikkeling van de regio en met de bescherming van de natuurlijke ecosystemen. Programma's zoals „Andalucía A+” voor de ontwikkeling van duurzame energie hebben hieraan bijgedragen en hebben een cultuur aangemoedigd van energiebesparing en bewuster energiegebruik onder de burgers in Andalusië.

In termen van export heeft Andalusië sinds 1988 een toename met de factor 8 weten te bereiken, het dubbele van het cijfer voor de Europese Unie als geheel. Tussen 1988 en 2011 is het aandeel van het Andalusische bnp dat terug te voeren is op de export toegenomen met 7,5 procentpunten, hetgeen 1,4 keer meer is dan in de EU als geheel.

Een ander cijfer dat tekenend is voor de ontwikkeling van de regio is het percentage werkende vrouwen, dat sinds 1986 meer dan verdubbeld is. Deze toename is 1,6 keer meer dan de toename die in de EU als geheel is gerealiseerd. Het werkgelegenheidsbeleid van de regio heeft de opname van vrouwen op de arbeidsplek bevorderd aan de hand van maatregelen ter bevordering van de sociale en arbeidsmarktintegratie van kwetsbare groepen en een beter evenwicht tussen gezins- en werkend leven.

CATEC, Centrum voor geavanceerde ruimtevaarttechnologie

Ook is er vooruitgang geboekt op het vlak van sociaal beleid. Zo heeft Andalusië op het gebied van gezondheidszorg een groei doorgemaakt van 344 gezondheidscentra naar in totaal 1.597. Op het vlak van onderwijs is het percentage personen dat hoger onderwijs heeft genoten gestegen met 14,2%, waardoor het aantal personen dat de afgelopen 25 jaar hoger onderwijs heeft gevolgd, is toegenomen tot meer dan een miljoen.

De hierboven beschreven prestaties van de regio zouden nooit mogelijk zijn geweest zonder het effectieve beheer dat is gevoerd door de Andalusische regering en de capaciteit die is gecreëerd om de Europese fondsen ook echt te absorberen. Andalusië valt op door zijn managementmodel. Bewijs hiervan is dat de regio gedurende de twee meest recente communautaire bestekken een bedrag van 1,229 miljard EUR aan aanvullende middelen heeft gekregen, en er een bedrag van 11,7 miljard EUR is geïnvesteerd, hetgeen overeenkomt met 123,6% van de aanvankelijk toegewezen subsidiabele uitgaven.

Het cohesiebeleid is en blijft een belangrijke motor achter de groei van Andalusië en daarom is het bestuur van de regio ten aanzien van de komende periode een voorstander van een speciaal overgangsregime in financiële zin, waardoor er kan worden gezorgd voor geleidelijke afschaffing van de convergentiedoelstelling ten gunste van een concurrentiedoelstelling. Dit regime is nodig om de behaalde resultaten te consolideren, de economische structuur te versterken en risicovolle situaties te voorkomen, zowel in financiële als economische zin. Daarnaast blijft de regio er ook voor pleiten dat bij de verdeling van de steun behalve met het bnp en de bevolkingscijfers ook met overige indicatoren, zoals werkloosheid, rekening wordt gehouden. Tevens mag niet aan de effecten van de economische crisis op de regio's voorbij worden gegaan.

Directoraat-generaal Europese Fondsen en Planning
*Regionaal ministerie van Economie,
 Innovatie, Wetenschap en Werkgelegenheid
 Regering Andalusië*

▶ EUROPEES REGIONAAL BELEID

EEN BRON VAN INSPIRATIE VOOR LANDEN BUITEN DE EU

Het regionale beleid van de EU wordt beschouwd als een goed praktijkvoorbeeld voor overige delen van de wereld, omdat het enerzijds gericht is op zaken als de bevordering van groei en anderzijds op het verminderen van de geografische ongelijkheid.

Er is een toenemende vraag onder de internationale partners van de EU om met de Europese Commissie het gesprek aan te gaan over beleidsmaatregelen gericht op het creëren van een evenwichtige territoriale ontwikkeling. In landen die momenteel een snel groeiproces doorgaan (zoals Brazilië, China en Rusland) hebben de zorgen over hoe de voordelen van deze groei gelijk moeten worden verspreid, geleid tot een hevige interesse in regionaal beleid en bestuur op het hoogste politieke niveau.

In het kader van het Oostelijke Partnerschap speelt het cohesiebeleid een belangrijke rol in de betrekkingen van de EU met zes landen, Armenië, Azerbeidzjan, Wit-Rusland, Georgië, Moldavië en Oekraïne. Het Directoraat-generaal Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling ondersteunt de uitvoering van het Oostelijk Partnerschap door een dialoog over het regionale beleid te voeren en bij te dragen aan het proces van de proefprogramma's voor regionale ontwikkeling.

Naar aanleiding van deze interesse heeft de Commissie met haar buurlanden en met strategische partners van de EU (zoals China, Rusland, Brazilië en Oekraïne) memoranda van overeenstemming inzake regionale beleidssamenwerking opgesteld. Elk van deze landen heeft te maken met toenemende regionale ongelijkheid en grote problemen in de zin van beter bestuur. De memoranda van overeenstemming bieden het kader voor een lopend werkprogramma van activiteiten, met inbegrip van bijeenkomsten op hoog niveau, workshops, studiebezoeken en technische ondersteuning. Tegelijkertijd zijn er gezamenlijke verklaringen ondertekend met Moldavië en Georgië in de context van het Oostelijk Partnerschap. Ook vindt er ad-hocsamenwerking plaats met overige partners en regionale groepen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika.

In 2009 heeft het Europees Parlement aan de Commissie het mandaat gegeven het ontwikkelingsmodel van het regionale beleid van de EU wereldwijd te promoten. Sinds die tijd is voorzien in hulpmiddelen voor proefprojecten en voorbereidende acties. Deze zijn erop gericht kennis en ervaring van het regionale beleid te verzamelen als onderdeel van het strategisch partnerschap tussen de Commissie en derde landen, door middel van acties zoals de organisatie van evenementen, informatieactiviteiten, netwerken en studiemogelijkheden, de uitwisseling van multilaterale praktijken en de bevordering van capaciteitsopbouw tussen regio's, steden en staten.

De belangrijkste beginselen van het regionale beleid van de EU, zoals partnerschap, meerlagig bestuur, subsidiariteit en strategische en geïntegreerde benaderingen, maken van ontwikkelingsacties een essentiële troef. Zij geven lokale partijen het vermogen zelf dingen aan te pakken, vergroten de doelmatigheid van groeistrategieën, verbeteren de samenwerking tussen de publieke en private sector en zijn nuttig bij de uitvoering van ontwikkelingsstrategieën waar dan ook ter wereld.

De Europese ervaring ten aanzien van belangrijke regionale kwesties van de EU, zoals grensoverschrijdende samenwerking, duurzame stadsontwikkeling, de samenwerking tussen stad en platteland en regionale innovatiestrategieën, wordt door externe partners als bijzonder relevant beschouwd.

De dialoog met niet-EU-landen biedt EU-regio's en steden waardevolle mogelijkheden om wereldwijd een uitgebreidere samenwerking aan te gaan en internationale ervaringen met en antwoorden op gedeelde problemen te bundelen.

▶ MEER INFORMATIE VINDT U OP

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/index_en.cfm

Bezoek van een Chinese delegatie (CETREGIO) aan het Nederlandse paviljoen op de wereldtuinbouwtentoonstelling Floriade te Venlo (Nederland)

CETREGIO

In 2010 heeft het Directoraat-generaal Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling CETREGIO geïntroduceerd, een Chinees-Europese reeks trainingssessies inzake regionaal beleid, die Chinese deskundigen een schat aan referentiemateriaal biedt voor hun eigen beleidsmaatregelen op het vlak van regionale ontwikkeling. Het programma is er tevens op gericht de verbanden tussen Europese en Chinese regio's te verbeteren ten behoeve van verdere bilaterale samenwerking. De trainingen bevatten voorlichtingssessies in ten minste drie EU-lidstaten, met inbegrip van lezingen en veldbezoeken. Europese deskundigen hebben ook bezoeken gebracht aan voorbeelden van goede praktijken in China.

Vanaf 2010 hebben bijna 100 Chinese beleidsmakers uit 33 regio's op provinciaal niveau ervaringen uitgewisseld en voorbeelden van goede praktijken bezocht in meer dan 40 regio's in 12 EU-lidstaten. Er zijn sessies gehouden die een breed scala aan onderwerpen met betrekking tot regionale ontwikkeling omvatten, van meerlagig bestuur en territoriale cohesie tot statistische informatiesystemen en duurzame stadsontwikkeling. In 2011-2012 is CETREGIO ten uitvoer gelegd door het Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ).

Duurzame stadsontwikkeling

In 2011 hebben acht Latijns-Amerikaanse en vier Europese steden aan de hand van het programma URBELAC („Urban European and Latin American and Caribbean Cities” – Stedelijke regio's in Europa, Latijns-Amerika en het Caribisch gebied), dat wordt ondersteund door de Commissie en de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank, goede praktijken op het gebied van stadsontwikkeling uitgewisseld, van milieu en onderwijs tot mobiliteit en stadsvernieuwing. In 2012 hebben vijf nieuwe Latijns-Amerikaanse en vijf nieuwe Europese steden aan het programma deelgenomen. De Commissie en de Japanse regering wisselen ervaringen uit over duurzame stadsontwikkeling en concurrentievermogen, terwijl de dialoog tussen de EU en China over regionaal beleid bijdraagt aan het partnerschap tussen de EU en China inzake duurzame stadsontwikkeling.

Samenwerking met Brazilië

In februari 2007 is het Braziliaans nationaal beleid inzake regionale ontwikkeling ingevoerd, een beleid dat grotendeels geïnspireerd is op het EU-cohesiebeleid. Brazilië hecht groot belang aan het terugbrengen van de regionale ongelijkheden en het uitbannen van armoede als onderdeel van het streven naar nationale groei en ontwikkeling. Momenteel wordt in het land de tweede fase van het regionale beleid ontwikkeld. Hieronder volgt een aantal hoogtepunten van de samenwerking tussen de EU en Brazilië op het gebied van beleidssamenwerking 2007-2012:

- meer dan twintig conferenties, seminars en workshops over onderwerpen zoals meerlagig bestuur, strategische planning, regionale innovatie en toezicht; trainingsprogramma's voor capaciteitsopbouw aan meer dan 150 Braziliaanse functionarissen;
- een tweejarig regionaal uitwisselingsprogramma ter ontwikkeling van samenwerkingsplannen tussen veertien Braziliaanse mesoregio's en veertien EU-regio's; zes studiebezoeken van Braziliaanse vertegenwoordigers aan Europa;
- de studie „Territorial Review of Brazil” (Territoriale analyse van Brazilië), uitgevoerd door de OESO met steun van de EU, ter ondersteuning van Braziliaanse autoriteiten om te leren van succesvolle internationale ervaringen; en
- proefprojecten ter verbetering van de samenwerking tussen de EU (Frans-Guyana) en de nabijgelegen staten Pará en Amapá in Brazilië.

► SCHOON, GROEN EN SLIM: DE BELOFTE VAN DE TROLLEYBUS

Totale kosten:
4 200 000 EUR
Bijdrage EU:
3 300 000 EUR

Een trolleybus veroorzaakt geen luchtvervuiling, geeft weinig geluidsoverlast en is kostenbesparend. Hoewel er momenteel in openbaarvervoerssystemen wereldwijd 40 000 in gebruik zijn, hebben zij de laatste tientallen jaren toch wel behoorlijk aan terrein verloren. In het project TROLLEY spannen Midden-Europese trolleybustechnici en deskundigen zich in om het volledige potentieel van deze geheel elektrische voertuigen aan te boren.

De eerste trolleybussen reden in de 19^e eeuw in de straten van Berlijn. Net als trams ontlenen zij de voeding voor hun motoren aan bovenleidingen. Daardoor zijn het schone, veilige en efficiënte voertuigen voor openbaar stadsvervoer. Toch hebben trolleybussen nog meer gemeen met conventionele bussen. Zij maken weinig geluid dankzij hun wielen met rubberen banden. Ze zitten niet vast aan hun spoor, zodat ze waar nodig ook om objecten heen kunnen manoeuvreren.

In tal van Midden-Europese steden hebben de openbaarvervoerssystemen op basis van trolleybussen echter hun capaciteitslimiet bereikt. Ook zijn er de nodige technische en ecologische problemen.

Het project TROLLEY propageert trolleybussystemen als elektrische stadsoplossing voor alle steden. Met cofinanciering van de EU uit hoofde van het programma Centraal-Europa, werken negen Europese partners afkomstig uit zes landen (Duitsland, Hongarije, Italië, Oostenrijk, Polen en Tsjechië) gezamenlijk aan de verbetering van elektrisch openbaar vervoer.

Gezamenlijk worden er in het kader van het project haalbaarheidsstudies voor vervoer verricht om bijvoorbeeld te kijken of trolleybussen energie-efficiënter gemaakt kunnen worden of sneller kunnen opereren in stadsgebieden. De partners hebben tevens de eerste Europese hybride trolleybus met een

accu ontwikkeld. Het voertuig is in augustus 2012 geïntroduceerd in Eberswalde, Duitsland, en krijgt stroom via een bovenleiding of via een lithium-ion-accu.

Naar een nieuwe beeldvorming

De bovenleidingen van trolleybussystemen beslaan een groot oppervlak en zijn niet al te fraai voor het oog. Om dat beeld te veranderen probeert het programma TROLLEY de aandacht te vestigen op de vele voordelen van de voertuigen. Initiatieven zijn onder meer een voorlichtingscampagne met de titel „eBus: the smart way” („e-Bus: de slimme manier”) en een jaarlijkse Europese trolleybusdag (ETD). De ETD's worden gehouden gedurende de Mobiliteitsweek en trekken duizenden bezoekers naar partnersteden zoals Salzburg, Brno, Eberswalde, Gdynia, Parma, Leipzig en Szeged. De partners hebben eveneens gidsen opgesteld over trolleybussen, met name voor beleidsvormers in steden die graag hun vervoersnetwerken willen verbeteren of die er juist een willen opbouwen.

Een centrale boodschap van het project is de milieuvriendelijkheid van de trolleybus. In Salzburg, waar de belangrijkste partner van het project gevestigd is, lopen deze voertuigen op stroom die is opgewekt uit klimaatneutrale waterkracht. „Het verkeer is hier goed voor 40% van het hoge niveau aan deeltjesemissie. Daarom is het des te belangrijker dat projecten zoals TROLLEY een duurzame impuls geven om de overgang te maken van vervoer op basis van fossiele brandstoffen naar elektrische openbare mobiliteit”, aldus Alexandra Weiss van Salzburg AG für Energie, Verkehr und Telekommunikation.

► MEER INFORMATIE VINDT U OP
<http://www.trolley-project.eu>

▶ SARDINIË, ITALIË

▶ EEN GLASVEZELNETWERK OVER HET HELE EILAND OM 21^e-EEUWSE DIENSTEN TE LEVEREN

Het hogesnelheidsbreedbandnetwerk moet een belangrijke troef worden voor de sociaaleconomische ontwikkeling van het eiland. Behalve dat ongeveer 5380 vestigingen van publieke diensten, van stadshuizen tot politiebureaus, verbinding krijgen, zal de toegang tot e-commerce en e-diensten voor bedrijven en burgers aanzienlijk toenemen. De glasvezelkabels worden getrokken door nieuwe aardgaspijpleidingen, waardoor de aanlegkosten aanzienlijk kunnen worden beperkt.

In 2008 zijn snelle glasvezelverbindingen aangelegd in twaalf industriële districten van Sardinië, evenals voor zes ziekenhuizen en gezondheidsdiensten. Aan de hand van een nieuw project, onder de naam BULGAS-FIBERSAR, wordt deze zogeheten netwerktoegang van de volgende generatie over het hele eiland verspreid. Het netwerk moet ook reiken tot gebieden waar particuliere exploitanten nog altijd geen netwerk hebben aangelegd. Zo wordt de „digitale tweedeling” van Sardinië verholpen en wordt voldaan aan de „Digitale Agenda voor Europa”, een vlaggenschipinitiatief van Europa 2020.

Het project maakt gebruik van de aanleg van een regionaal gasdistributienet, zodat er schaalvoordelen kunnen worden bereikt. Zodra het project is afgerond, omvat het netwerk meer dan 3,4 miljoen meter aan extra kabel. Meer dan een miljoen Sardiniërs burgers in 240 steden en dorpen, en 400 000 gebouwen en 50 000 ondernemingen en instellingen krijgen zo verbinding met het netwerk. Het werk wordt verricht in twee verschillende fasen. De eerste betreft de ontwikkeling van de communicatie-infrastructuur, die gelijk moet lopen met de aanleg van de pijpleidingen, putten en mangaten van het gasdistributienet. De tweede fase betreft de installatie en de ingebruikname van de glasvezelkabels.

Fibre-to-the-Home (FTTH)

Het netwerk dat op grond van dit project wordt aangelegd, biedt een downloadsnelheid van maar liefst 100 megabytes/seconde. Het is ook ontworpen om telecomexploitanten open en flexibele mogelijkheden te bieden voor toekomstige upgrades en uitbreidingen. Overeenkomstig de EU-regelgeving inzake staatssteun blijft deze infrastructuur eigendom van de

Totale kosten:
82 980 000 EUR
Bijdrage EU:
41 490 000 EUR

autonome regio Sardinië, om zo te zorgen dat de neutraliteit van het net ten goede komt aan alle burgers en gebruikers.

„Dankzij de verbeterde digitale communicatie en connectiviteit, biedt het project voordelen en kostenbesparingen voor overheidsinstellingen en ondernemingen”, aldus Piero Berritta, directeur van de afdeling Algemene Zaken – Service-infrastructuur en netwerken van de autonome regio Sardinië. Hij benadrukt dat eenvoudiger toegang tot diensten als elektronische handtekeningen, digitale documenten en elektronische facturen belangrijke voordelen zijn.

„Door de kostenbesparingen die wij in het bestuur kunnen maken als gevolg van dit netwerk, komen middelen vrij die kunnen worden geïnvesteerd in andere regionale ontwikkelingsprojecten”, voegt hij toe. „Sardiniëse ondernemingen zullen beter kunnen concurreren op de internationale markten, met nieuwe internetproducten, diensten en verkoopkanalen.” Het netwerk kan ook nog eens een kostenbesparing van 8% genereren voor de regionale introductie van digitale scholen en elektronische gezondheidsdiensten.

▶ MEER INFORMATIE VINDT U OP
<http://www.regione.sardegna.it/>

▶ INVESTEREN IN ARBEIDSVAARDIGHEDEN OM DE DONAU GAANDE TE HOUDEN

De Donau is een essentiële pan-Europese vervoersslagader, waarover in 2011 ongeveer 45 miljoen ton aan vracht is vervoerd. Er is een EU-project dat speciaal gewijd is aan de verdere opleiding en training van de mensen die de binnenvaart op de rivier bemannen, om zo een goede toekomst voor deze sector te waarborgen.

In het Donaugebied wonen ongeveer 115 miljoen mensen. De rivier is in totaal 2850 km lang en doet op zijn tocht van het Zwarte Woud in Duitsland naar de Zwarte Zee tien verschillende Europese landen aan. De ontwikkeling van het vervoer over de binnenwateren, met inbegrip van een intermodale infrastructuur om containers over te zetten tussen schepen, vrachtwagens en treinen, is afhankelijk van een betere samenwerking tussen de landen in de regio. Dit is een van de doelstellingen van het EU-cohesiebeleid, dat wordt gerealiseerd aan de hand van programma's zoals het programma voor transnationale samenwerking Zuidoost-Europa. Een van de problemen waar vrachtvervoerders mee te stellen hebben, is het tekort aan gekwalificeerde bemanning als gevolg van de beperkte trainings- en opleidingsmogelijkheden in de Donaulanden. Deze zullen echter (aan boord, in de haven of in de logistiek) moeten zorgen dat het rivierverkeer veilig en soepel verloopt.

De toekomstige Donaukapiteins

Dit probleem werd specifiek aangepakt aan de hand van het EU-project NELI, een samenwerkingsnetwerk voor logistiek en scheepvaartopleiding, gericht op het vervoer over de binnenwateren in de Donaucorridor, met steun van innovatieve oplossingen. Daarbij worden vijftien partners bijeengebracht die werkzaam zijn in het vervoer over de binnenwateren en die afkomstig zijn uit acht landen: Bulgarije, Hongarije, Kroatië, Oekraïne, Oostenrijk, Roemenië, Servië en Slowakije.

Het nieuwe samenwerkingsnetwerk bevordert de informatie-uitwisseling en de gezamenlijke activiteiten onder de desbetreffende landen. „Ook worden relevante belanghebbenden van alle Donaulanden passende diensten en instrumenten geboden om de bestaande hiaten in de IT-infrastructuur te dichten, de binnenvaart te bevorderen en te verbeteren, en de weg vrij te maken voor nieuwe,

Totale kosten:
2 170 000 EUR
Bijdrage EU:
1 620 000 EUR

gezamenlijke en transnationale activiteiten”, aldus projectmanager Vasile Pipirigeanu.

Elk van de acht partnerlanden die aan het project deelnemen, heeft een nationaal actieplan ontwikkeld. Deze zijn opgenomen in het transnationale plan voor de Donau, dat gericht is op gezamenlijke acties ten behoeve van gemeenschappelijke standaarden en concepten voor de opleiding van gekwalificeerde bemanning voor de binnenvaart, het vervoer en de logistiek in het Donaugebied. Acties omvatten de gezamenlijke werving en opleiding van bemanning, de harmonisatie van opleidingen en certificaten, en de ontwikkeling van modern lesmateriaal. Het transnationaal plan sluit naadloos aan bij de EU-strategie voor het Donaugebied 2010, waarvan het actieplan oproept tot investeringen in onderwijs en banen in de binnenvaartsector van de Donau.

Andere opmerkelijke projectresultaten zijn het opzetten van vier informatie- en opleidingscentra met betrekking tot het vervoer over de binnenwateren (Hongarije, Kroatië, Oostenrijk en Roemenië), plus de ontwikkeling van opleidings- en trainingsmateriaal voor gebruik in de klaslokalen in het Donaugebied en via internet.

▶ MEER INFORMATIE VINDT U OP
<http://www.neliproject.eu>
<http://www.danube-region.eu>

► NOORDWEST-ENGELAND (VK)

► CREËREN EN VEILIGSTELLEN VAN BANEN IN DE REGIO

Totale kosten:
12 310 000 EUR
Bijdrage EU:
6 160 000 EUR

Met behulp van een driejarig bedrijfsondersteuningsproject zijn in Noordwest-Engeland meer dan 4660 nieuwe ondernemingen opgezet. Het programma BSUPII, dat gericht is op achterstandsgemeenschappen en groepen die ondervertegenwoordigd zijn in het bedrijfsleven, heeft daarnaast duizenden personen geholpen hun bestaande ondernemingen uit te breiden of als zzp'er aan de slag te gaan.

In Noordwest-Engeland wonen ongeveer zeven miljoen mensen, verspreid over drie graafschappen (Cheshire, Cumbria en Lancashire) en twee stedelijke graafschappen (Greater Manchester en Merseyside). Alleen Greater Manchester is al de op twee na grootste economie van het land, met ongeveer 90 000 ondernemingen en 1,2 miljoen werknemers. Toch heeft de financiële crisis van de afgelopen jaren de regio hard getroffen, waardoor de werkloosheid flink is opgelopen.

Het programma „Business Start Ups Phase 2” (BSUPII) is geïnspireerd door een eerdere intensieve ondersteuningsproef in de regio. Daarbij is vooral geleerd van de lessen met betrekking tot de ontwikkeling en levering van bedrijfsondersteuning. Het project wordt gefinancierd door de EU en beheerd door de Northwest Regional Development Authority (NWDA). De partners omvatten 14 lokale autoriteiten uit geheel Noordwest-Engeland en 27 kleine organisaties met ervaring op het vlak van bedrijfsondersteuning.

De voornaamste doelstellingen waren om nieuwe ondernemingen te creëren en bestaande ondernemingen te versterken, met name in stedelijke gebieden waar de werkloosheid hoog is en waar er een relatief tekort aan ondernemingen is. Een ander doel was om meer inwoners van achtergestelde gebieden aan het werk te krijgen, vaak in aangrenzende districten.

Ondersteuning door deskundigen

Partners boden intensieve en gespecialiseerde diensten, plus ondersteuning, aan personen die graag een onderneming op wilden zetten of een onderneming hadden van nog geen 36 maanden oud, en aan personen die naar werk op zoek waren. De diensten liepen uiteen van het beantwoorden van vragen tot een bedrijfsdiagnose. Deskundigen boden vaak directe training aan individuele personen of groepen, en daarnaast voortdurende ondersteuning aan ondernemingen tot drie jaar na de start van hun bedrijfsactiviteiten. Toen het project in april 2012 ten einde liep, waren ongeveer 2 640 personen geholpen bij het opzetten van een eigen onderneming en waren er 7 000 banen gecreëerd. Craig Dures, van het in Liverpool gevestigde Grime 2 Shine, is vol lof over de ondersteuning die hij heeft gekregen van projectpartner Blue Orchid Management Consultants: „Het opzetten van een eigen onderneming is nog niet zo eenvoudig, maar ik heb op alle belangrijke gebieden advies ontvangen. Doordat ik een bedrijfsadviseur had die ik altijd kon bereiken, werd een groot deel van de druk van het opstarten van een eigen onderneming weggenomen.”

Geoff Ashton, van het in Wigan gevestigde Four Seasons Garden Services, kreeg hulp van een adviseur op „belangrijke gebieden zoals budgetbescherming, bankierszaken, leningen en toelagen”. De in Rochdale gevestigde websiteontwerper en drukker Peter Bennett roemt vol dankbaarheid de hulp die hij bij de boekhouding kreeg op een evenement voor startende ondernemingen.

Hoewel BSUPII inmiddels is afgerond, wordt het project beschouwd als een goed model voor ondersteuning aan personen bij het opzetten van een onderneming. Het project wordt in vergelijkbare vorm voortgezet, nu met directe steun van de overheid en de Europese Commissie.

► MEER INFORMATIE VINDT U OP
<http://www.theblueorchid.co.uk>

▶ EVALUATIE VAN HET COHESIEFONDS

UIT ONDERZOEK BLIJKEN DE RESULTATEN OP HET VLAK VAN TRANSPORT EN MILIEU, MAAR DE NETWERKEFFECTEN VERDIENEN NOG MEER AANDACHT

De ondersteuning uit het Cohesiefonds gaat voornamelijk naar grote infrastructuurprojecten die deel uitmaken van nationale ontwikkelingsprogramma's voor transport en milieu. Bij de evaluatie van de doelmatigheid van door het Cohesiefonds gefinancierde projecten spelen tal van complicaties, niet in de laatste plaats dat veel projecten pas een aantal jaren na de eerste financieringsperiode worden afgesloten.

Door onafhankelijke consultants is een reeks onderling gereleerde evaluaties verricht van maatregelen die zijn doorgevoerd in de periode 2000-2006 en die zijn gefinancierd door het Cohesiefonds en het voormalig Pretoetredingsinstrument voor structuurbeleid (ISPA).

Het verslag omslaat zestien landen: Griekenland, Ierland, Portugal en Spanje (die steun ontvingen vanaf 2000), Cyprus en Malta (die steun ontvingen vanaf 2004), Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slowakije, Slovenië en Tsjechië (die tussen 2000 en 2004 steun ontvingen uit het ISPA en daarna uit het Cohesiefonds), en Bulgarije en Roemenië (die steun ontvingen van het ISPA). Het verslag richt zich op de investeringsbehoeften op het gebied van transport en milieu-infrastructuur, de verdeling van de financiering tussen de verschillende soorten projecten en het tempo van de uitvoering van projecten in de landen die steun ontvingen. In het verslag worden de resultaten van de investeringen geëvalueerd en wordt getracht de eenheidskosten van projecten en de resultaten op basis van een kosten-batenanalyse te beoordelen. Ook wordt gekeken naar het beheer en de uitvoering van projecten, tezamen met overige beleidskwesties op langere termijn die bij de evaluatie aan het licht kwamen.

METROVERBINDING MET LUCHTHAVEN LISSABON OPENT MET TENTOONSTELLING OVER HET COHESIEFONDS IN PORTUGAL

Tussen 1993 en 2006 heeft het Cohesiefonds een bedrag van 6 miljard EUR toegekend aan de cofinanciering in Portugal van projecten op het gebied van milieu (272) en transport (80). De laatste grote investeringen zijn afgerond in 2011 en 2012, waaronder de metroverbinding met de luchthaven van Lissabon. Om deze resultaten voor het voetlicht te brengen, is een tentoonstelling ingericht onder de titel „Het Cohesiefonds in Portugal”, die tegelijk met de inhuulding van de nieuwe metroverbinding met de luchthaven in juli is geopend. Het evenement, dat zes maanden duurt, geeft een overzicht van de resultaten en effecten van het Cohesiefonds sinds 1993 (programmeringsperioden I en II). Bij de opzet zijn talloze begunstigden betrokken, waaronder Águas de Portugal Group, REFER, EDIA, Lipor, Brisa, Amarsul, Estradas de Portugal, Lusoponte, Águas de Douro e Paiva, Simtejo, Simarsul en Águas do Mondego, alsmede autonome regio's en overige partijen.

De resultaten

In de transportsector hebben het Cohesiefonds en het ISPA financieel bijgedragen aan de aanleg van 1 274 km weg en 950 km spoorweg, alsmede aan de renovatie van 3 000 km weg en 3 800 km spoorweg. Projecten in de milieusector, die zijn aangevuld met acties die zijn gefinancierd door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, hebben geleid tot een betere waterkwaliteit voor 20 miljoen mensen en hebben gezorgd dat nog eens 23,5 miljoen mensen zijn aangesloten op een waterzuiveringsinstallatie. Al hebben de gefinancierde projecten hun doelstellingen in de zin van verbeteringen aan het transportnetwerk en de milieu-infrastructuur bereikt, hun effect op de economische ontwikkeling en de cohesie van de desbetreffende landen is moeilijk in te schatten. Dit is omdat deze effecten niet in detail zijn uitgewerkt en omdat het voor bepaalde effecten nog te vroeg is om zich echt te manifesteren. Lidstaten zijn niet verplicht te rapporteren over de eenheidskosten van de gefinancierde projecten in de desbetreffende

periode. Niettemin is voor de evaluatie informatie verzameld die het fundament vormt van een centraal gegevensbestand op basis waarvan de eenheidskosten van vergelijkbare projecten in verschillende landen kunnen worden vergeleken.

De netto voordelen van projecten

Uit de kosten-batenanalyse achteraf bleek dat voor negen van de tien onderzochte transportprojecten de voordelen (met name in de vorm van gereduceerde reistijden, lagere beheerskosten voor voertuigen en grotere veiligheid) nog altijd groter zijn dan de kosten, in de meeste gevallen zelfs vrij substantieel. Daarentegen bleken van slechts twee van de tien onderzochte ecologische projecten de voordelen naar schatting groter dan de kosten. In tegenstelling tot deze twee, werden de andere acht vooral ondernomen om beter aan de EU-richtlijnen te voldoen, en niet zozeer vanwege hun intrinsieke waarde.

Het lage uitvoeringstempo van veel projecten

Voor de periode 2000-2006 is in totaal ongeveer 36,2 miljard EUR beschikbaar gemaakt uit het Cohesiefonds en het ISPA. Deze financiering werd grofweg half om half toegewezen aan transport- en milieu-infrastructuur, waarbij een zeer klein gedeelte naar technische ondersteuning ging. De gegevens lijken erop te wijzen dat het tempo waarin de gefinancierde projecten worden uitgevoerd, relatief laag ligt. Tegen het eind van 2009 bedroegen de betalingen aan de vier EU-15 cohesielanden 77% van de totale beschikbare financiering; voor de EU-12 was dat slechts 70%. Het lage tempo van de projectuitvoering heeft een aantal oorzaken. In veel landen komen de vertragingen voort uit de eerste ontwerpfase van de projecten, het verkrijgen van vergunningen voor de planning en het verwerven van de bouwgrond, het afronden van de inkoopprocedures en het feitelijk uitvoeren van de werkzaamheden.

Kosten-batenanalyse

In de evaluatie wordt gewezen op een aantal gebieden waarop verbeteringen moeten worden aangebracht om de doelmatigheid van de door het Cohesiefonds gefinancierde uitgaven te vergroten en vertragingen te verminderen. Als wij in de toekomst het potentieel van een kosten-batenanalyse volledig willen uitbuiten, moet de capaciteit van autoriteiten om van dergelijke analyses gebruik te maken continu worden verbeterd. Dit proces moet aanhoudend worden voorzien van externe deskundigheid (zoals momenteel wordt geboden door JASPERS) om technische ondersteuning te bieden, met name aan autoriteiten die zeer onregelmatig grote projecten uitvoeren. De projecten moeten worden beschouwd als onderdeel van een systeem of netwerk, en niet zozeer afzonderlijk. Deze gedachte maakt ook uitdrukkelijk deel uit van de richtlijnen voor kosten-batenanalyses voor de huidige periode.

Ondanks de verbeteringen die zijn bereikt sinds 2000 is er nog altijd ruimte voor verdere vooruitgang ten aanzien van

EEN VOORUITBLIK OP HET COHESIEFONDS 2014-2020

Het Cohesiefonds heeft een belangrijke rol te spelen bij het verminderen van de ongelijkheden binnen de EU. Dit gebeurt door de minder ontwikkelde lidstaten te helpen bij de integratie met de interne markt van de EU. Voor de periode 2014-2020 is de draagwijdte van het Cohesiefonds in grote lijnen vergelijkbaar met de huidige periode. Het fonds biedt ondersteuning voor:

- investeringen om te voldoen aan milieunormen;
- energieprojecten met duidelijke voordelen voor het milieu, bijvoorbeeld doordat ze de energie-efficiëntie en het gebruik van duurzame bronnen bevorderen;
- investeringen in trans-Europese transportnetwerken, alsmede stedelijke en koolstofarme transportsystemen.

Voor het eerst wordt een deel van het Cohesiefonds gebruikt voor de ondersteuning van de financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen – voor een concurrerend en duurzaam Europees transportsysteem. EU-landen met een bruto nationaal inkomen van minder dan 90% van het EU-gemiddelde komen in aanmerking voor steun uit het Cohesiefonds. De meeste van deze landen behoren tot de groep die in 2004 en 2007 toetrad tot de EU. Voor landen die in de periode 2007-2013 in aanmerking kwamen, maar die nu niet langer in aanmerking komen omdat de inkomensniveaus zijn toegenomen, is overgangsondersteuning beschikbaar.

► MEER INFORMATIE VINDT U OP

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_nl.cfm

overige aspecten van het beheer van de steun uit hoofde van het Cohesiefonds, met name wat betreft de besluitvorming in de projectselectie, die in veel landen nog niet volledig objectief en transparant is.

De strategische planning op de lange termijn moet in sommige landen nog altijd worden verbeterd, met name ten aanzien van milieu-investeringen. De planningsvergunningsprocedures en het proces van grondverwerving moeten in een aantal landen worden versneld door wijzigingen aan te brengen in de wet- en regelgeving. Ook openbare aanbestedingen moeten worden verbeterd om de frequentie van beroepsprocedures terug te brengen en het juiste gewicht te geven aan kwaliteit en kennis met betrekking tot de prijsstelling in het toekennen van contracten.

In de evaluatie wordt tot slot aangegeven dat de evaluaties achteraf van projecten moeten worden verricht op een tijdstip dat voldoende lang na het project ligt, om zo, als vast onderdeel van het evaluatieproces, genoeg ruimte voor de beoogde effecten op de einddoelstellingen te geven om zich ook echt door te zetten.

► MEER INFORMATIE VINDT U OP

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/evaluations/index_en.cfm

▶ WEGBEREIDERS VAN SAMENWERKING

MET MEER DAN 280 EVENEMENTEN WORDT DE DAG VAN DE EUROPESE SAMENWERKING GEVIERD!

De week van 21 september 2012 was een mijlpaal in de communicatie van de Europese territoriale samenwerking: die week werd de eerste Dag van de Europese Samenwerking gehouden en vonden er in 35 Europese landen meer dan 280 evenementen plaats.

Bij INTERACT, het programma dat voorziet in advies en training ten behoeve van de programma's in het kader van de Europese territoriale samenwerking (ETS), wisten ze dat men zich op onbekend terrein begaf toen in mei 2011 werd begonnen aan de organisatie van een gezamenlijke communicatieactiviteit voor alle 93 ETS-programma's. De achterliggende reden was 20 jaar ervaring met samenwerking over de nationale grenzen, een samenwerking die van het „kleine” communautaire initiatief INTERREG was uitgegroeid tot de derde doelstelling van het EU-cohesiebeleid! Maar hoe laat je de resultaten zien van de 30000 projecten die in die periode zijn verricht, waarvan vele hebben bijgedragen aan een aanzienlijke verbetering van de levens van Europeanen over de grens op het vlak van gezondheid, vervoer, werkgelegenheid en energie?

De gekozen opzet werkte echter perfect: gezamenlijk de Dag van de Europese Samenwerking vieren. Maar niet door

iedereen naar Brussel te laten overvliegen, integendeel: door op alle plaatsen in Europa aanwezig te zijn, die de positieve invloed van de samenwerking hebben ondervonden. Onder het motto „Gemeenschappelijke grenzen bevorderen de onderlinge contacten” zijn gedurende de week van 21 september 2012 in 35 landen meer dan 280 evenementen georganiseerd in het kader van de ETS-programma's en -projecten. Een andere primeur was de doelgroep: binnen de deelnemende programma's werd besloten de „gewone burger” te benaderen, die niet zonder meer op de hoogte is van de EU-programma's en -projecten. De keuze van de evenementen werd overgelaten aan de desbetreffende partners. INTERACT coördineerde als initiatiefnemer de algehele campagne, uiteenlopend van de visuele identiteit van de campagne tot een speciale website waarop alle evenementen stonden vermeld en waarop onder andere ook concrete voorbeelden van ETS werden gepresenteerd.

De motivatie en creativiteit onder de deelnemende programma's was indrukwekkend. Onder de evenementen waren onder meer een grensoverschrijdende race tussen een Litouws paard, een Wit-Russische tractor, een Letlandse ambulance, een Russische Volga en een Poolse Fiat; een zwemmarathon tussen Albanië en Griekenland; een kindertheater met workshops

Commissaris voor Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling, Johannes Hahn, tezamen met de EP-leden Marie-Thérèse Sanchez-Schmid en Riikka Manner bij de opening van de Dag van de Europese Samenwerking in Brussel

Meer dan 1 000 mensen uit Servië en Roemenië zijn aanwezig bij de viering van de Dag van de Europese Samenwerking in Timișoara, Roemenië.

„De ontwikkeling van grensoverschrijdende samenwerking is van groot belang in tijden van crisis. Ik ben dan ook verheugd dat de resultaten van de samenwerking tussen de Europese regio's via deze campagne erkenning hebben gekregen.”

Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, lid van het Europees Parlement, Commissie regionale ontwikkeling

in Valencia, Spanje; een ondergronds concert op de grens tussen Slowakije en Hongarije; een fietstocht tussen Italië en Zwitserland; online conferenties tussen scholen in Wales en Ierland; straatkunst en fotowedstrijden, en nog veel meer!

Uit de feedback van veel van de betrokkenen bleek wel dat het enthousiasme voor dit proefinitiatief veel groter was dan verwacht. Niet alleen waren hierbij tal van ETS-programma's en projecten betrokken, maar de campagne was ook georganiseerd in directe samenwerking met de Europese Commissie – DG Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling, EuropeAid en de Europese Dienst voor extern optreden, en werd tevens gesteund door het Europees Parlement en het Comité van de Regio's. De evenementen werden zelfs opgenomen in de catalogus met lokale evenementen van de Open Dagen, waarbij territoriale samenwerking een van de belangrijkste thema's voor de editie van 2012 is.

Een ander cruciaal aspect van het succes van de campagne waren de media-inspanningen: INTERACT maakte een video-trailer die werd vertaald naar acht talen en die op diverse regionale en nationale tv-stations in Europa werd uitgezonden. Ook maakten de deelnemers uitstekend gebruik van sociale media, waardoor de campagne interactief werd en

een zelfverspreidend effect kreeg: Duizenden mensen werden bereikt via Facebook, Twitter en YouTube. Velen daarvan hadden daarvoor nog nooit van Europese territoriale samenwerking gehoord.

Het Directoraat-generaal Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling heeft de Dag van de samenwerking van dit jaar als zeer positief geëvalueerd en is van oordeel dat de gezamenlijke inspanningen zeer de moeite waard waren. Met de voorbereidingen voor een nieuwe editie voor komend jaar is reeds begonnen, hoewel de exacte vorm en het tijdstip nog moeten worden bepaald. Eén ding is echter zeker: samenwerking is de weg voorwaarts.

►MEER INFORMATIE VINDT U OP

<http://www.ecday.eu>

►VOLG ONS OP

<http://www.facebook.com/cooperationday>

<http://www.twitter.com/cooperationday>

<http://www.youtube.com/cooperationday>

AGENDA

31 JANUARI 2013

_Brussel (BE)

**Uitreiking RegioStars-
prijzen 2013**

31 JANUARI 2013

_Brussel (BE)

PEACE-evenement

24-25 APRIL 2013

_Warschau (PL)

RURBAN-conferentie

7-10 OKTOBER 2013

_Brussel (BE)

Open Dagen 2013

Meer informatie over deze evenementen is te vinden in de sectie Agenda van de Inforegio-website:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_nl.cfm

**LAAT
UW
STEM
HOREN**

Wij horen graag meer over de resultaten van het cohesiebeleid in uw regio. Geef een beschrijving van de resultaten en de tastbare voordelen voor de burgers, en geef uw mening over de voorbereidingen voor de volgende programmeringsperiode.

Een selectie uit de bijdragen wordt gepubliceerd in de volgende editie van *Panorama*. U kunt uw inzendingen (met een maximumlengte van 1 500 tekens zonder spaties) versturen naar:

regio-panorama@ec.europa.eu

ISSN 1725-8146

© Europese Unie, 2012

Overneming met bronvermelding toegestaan.

Europese Commissie,
Directoraat-generaal Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling
Communicatie – Anna-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_nl.htm

